

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

12^E JAARGANG

WOENSDAG 18 MEI 1927

No. 594

INHOUD.

	Biz.
Mededeelingen van de Centr. Commissie voor de Rijnvaart	448
DE LATIJNSCHE MUNTUNIE door <i>S. Posthuma</i>	449
De Engelse Nijverheids- en Handelsenquête door <i>Th. C. Geudeker</i>	451
Oorzaken en doeleinden der aanéénsluiting in den Duit- schen Machinebouw door <i>Prof. Ir. D. Dresden</i>	454
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
De Duitse geld- en kapitaalmarkt door <i>Dr. Carl Krämer</i>	455
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van scheepsvrachten	457
MAANDLIJFERS:	
Postcheque en Girodienst	458
Giro-omzet bij De Nederlandsche Bank	458
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	458
Statistisch Overzicht van den economischen toestand van Nederland	459
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN..... 460—466	
Geldkoersen.	Bankstaten.
Wisselkoersen.	Effectenbeurzen.
	Goederenhandel. Verkeerswezen.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES.

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis; Mr. Q. J. Terpstra, Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: *Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.*

Redacteur-Secretaris: *S. Posthuma.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per jaar. Losse nummers 50 cents. Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage. Postcheque- en giro-rekening No. 6729.*

17 MEI 1927.

Ook deze week kwam er in den toestand van de geldmarkt nog weinig verandering. Het aanbod van geld was weliswaar iets groter, maar was toch niet zoo groot, dat een belangrijke daling van de rentekoersen kon intreden. De prolongatierente noteerde 4—3¼—3½ pCt.; maar daarna ook weder twee dagen 3¼ pCt. Particulier disconto schommelde tusschen 3⁷/₁₆ en 3½ pCt. Vooral Vrijdag en Zaterdag konden wissels vrij regelmatig tot 3½ pCt. plaatsing vinden; maar gisteren moest weder 3⁷/₁₆ pCt. worden toegestaan. De rente voor callgeld liep ongeveer evenwijdig. Deze daalde in den loop der week van 4 tot 3 pCt., maar gisteren werd weder 3½ pCt. betaald.

* * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft de post binnenlandsche wissels een daling van f 10,2 miljoen te zien. De beleeningen blijken met f 3,4 mil-

lioën te zijn afgenomen. Het renteloos voorschot aan het Rijk, hetwelk verleden week f 2,4 miljoen bedroeg, is inmiddels geheel afgelost en heeft plaats gemaakt voor een credit-saldo van 's Rijks schatkist ten bedrage van f 5,4 miljoen.

De goudvoorraad der Bank bleef vrijwel op dezelfde hoogte. Het zilver nam met f 200.000 toe. De stijging van f 20 miljoen, die de post papier op het buitenland te zien geeft, correspondeert bijna geheel met de gelijktijdige vermindering van de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans, die gedurende de afgelopen week van f 74,3 miljoen tot f 54,9 miljoen terugliepen.

De biljettencirculatie vertoont een teruggang van f 17,4 miljoen. De rekening-courantsaldi van anderen daalden met f 3,6 miljoen. Het beschikbaar metaalsaldo bedraagt f 3,2 miljoen meer dan verleden week. Het dekkingspercentage belooft nagenoeg 53.

* * *

De Dollarkoers was deze week weder zeer stabiel. De koers blijft hoog en door de hernieuwde verlaging der vrachten bestaat de mogelijkheid van goudverschepping, indien men van een snel schip gebruik kan maken. Ponden waren minder stabiel dan men in den laatsten tijd gewend is. De schommelingen gingen uit van New York en werden hier vrijwel geheel overgenomen. Berlijn was zeer bewogen. In het begin der week daalde de koers plotseling van 59,21 tot 59,12, hoofdzakelijk door aankopen voor „Dawes” betalingen. Daar echter de Dollar- en Pondenkoers in Berlijn evenals hier ongeveer op het goudpunt van uitvoer staan, herstelde zich later de koers weder tot 59,20. Van de overige wissels valt alleen te vermelden een vrij scherpe daling van Madrid, terwijl Lires ongeveer onveranderd bleven.

LONDEN, 16 MEI 1927.

De krapheid in de geldmarkt was verleden week meer geprononceerd, zoodat op Dinsdag en Woensdag de hulp van de Bank van Engeland ingeroepen moest worden, welke een vrij belangrijk bedrag uitleende voor een week à 5 pCt. Als gevolg hiervan wees de bankstaat op Donderdag eene belangrijke stijging aan in het cijfer der „other Deposits” en was geld daarom op de laatste dagen der week ruimer. Het zal echter moeten blijken of de markt zich morgen en Woensdag van de dan vervallende schuld aan de Bank kan ontdoen.

Als gevolg van een en ander is de toon in de discontomarkt vaster bij een notering van 3½—¼ pCt. voor 3-maands bankaccepten. De optimisten, die op eene onmiddellijke verdere verlaging van het Bankdisconto rekenden, zien nu ook in, dat het oogenblik daarvoor nog niet gunstig was en schorten dus hunne verwachtingen tot een later datum op. Intusschen is particulier disconto hier op een te laag peil aangekomen en waar de Dollarkoers in de laatste dagen uit dien hoofde duurder dreigt te worden, zoude een enigszins hogere notering, meer in overeenstemming met officieel disconto, gewenscht zijn.

MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE
VOOR DE RIJNVAART.

VERSLAG VAN HET BUREAU OVER DE WERKZAAM-
HEDEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE
IN HET JAAR 1926.

(Slot).

CONVENTIONEELLE EN REGLEMENTAIRE
BEPALINGEN.

Bijzondere bepalingen betreffende het
sleepeu bij Dusseldorf.

Wij hebben in ons vorig verslag vermeld (technische kwesties-brug bij Dusseldorf), dat de besprekingen over de te nemen maatregelen bij de brug van Dusseldorf als de gratis sleepdienst zou eindigen, tot de voorjaarszitting van 1926 waren uitgesteld. In deze zitting heeft de Centrale Commissie, op voorstel van de Deutsche delegatie, besloten bij deze brug en op een lengte van 3 KM., het laten drijven van vaartuigen van 50 ton of meer laadvermogen, te verbieden. Een in dezen zin aanvullend artikel is aan het Rijnvaart-politiereglement van 1912 toegevoegd.

Diversen

Om een vergissing te herstellen heeft nog een kleine wijziging plaats gehad in den Franschen tekst van het politiereglement van 1912. (verwisseling der woorden „babord amure” en „tribord amure” in artikel 13, 2e alinea van genoemd reglement).

TECHNISCHE KWESTIES.

Wijziging van den Rijnsoever bij de haven
van Straatsburg.

Artikel 359 van het verdrag van Versailles bepaalt dat „in de Rijnvakken welke de grens vormen tusschen Frankrijk en Duitschland, zal, onder voorbehoud van de bovengenoemde bepalingen, geen werk in de bedding of op een der beide oevers van de rivier uitgevoerd kunnen worden zonder de voorafgaande goedkeuring van de Centrale Commissie of van hare gedelegeerden”. In uitvoering van dit artikel had de Fransche delegatie een ontwerp tot wijziging van den Rijnsoever bij Straatsburg bij de Commissie ingediend; deze wijziging was noodzakelijk om de werken tot uitbreiding der haven van Straatsburg te kunnen uitvoeren. In de April-zitting van 1926 heeft de Centrale Commissie dit ontwerp goedgekeurd.

Hydrometrische dienst.

Zooals in het verslag van het vorige jaar vermeld werd, had het comité voor den hydrometrischen dienst tijdens zijn vergadering van 3 October 1925 zich over de wenschelijkheid van het instellen van een hydrometrischen dienst nog niet definitief kunnen uitspreken, omdat het nog inlichtingen over de gelegenheid tot lichten te Lauterburg noodig had. In de November-zitting van 1925 had de Centrale Commissie het comité verzocht zijn onderzoek, op grond van de verklaring der Fransche commissarissen, dat alle mogelijke maatregelen genomen zullen worden om de schepen te Lauterburg gelegenheid tot lichten te geven, voort te zetten.

Ter uitvoering van dit besluit heeft het comité den 3en Februari 1926 te Karlsruhe vergaderd. De heer Pizon, het Fransche lid van het comité, stelde voor opnieuw een proefdienst, ditmaal voor een jaar, in te stellen, daar de duur van den proefdienst in 1925 (3 maanden) tekort was geweest om een oordeel uit te kunnen spreken; bovendien waren de belanghebbenden bij de Rijnvaart niet voldoende op de hoogte geweest van het bestaan van dezen dienst. Het door het comité aangenomen voorstel heeft het onderwerp uitgemaakt van een bespreking in de April-zitting van 1926 der Centrale Commissie, bespreking, welke heeft geleid tot een besluit, waarbij het comité verzocht werd het noodige te doen om een proefdienst voor een nieuw jaar in te stellen en haar definitieve voorstellen te doen bij de beëindiging van het proefjaar.

Naar aanleiding van dit besluit heeft het comité den 30en Mei 1926 te Zürich vergaderd en wederom een proefdienst ingesteld, welke den 1en Juli 1926 begonnen is.

De volgende bekendmaking is ter kennis van de belanghebbenden bij de Rijnvaart gebracht:

„De Centrale Rijnvaartcommissie heeft den 26en April 1926 besloten om bij wijze van proef gedurende een jaar een dienst voor het voorspellen der waterstanden in te stellen. Er wordt dus aan de belanghebbenden bij de Rijnvaart bekend gemaakt, dat te beginnen met 1 Juli 1926, de voorspellingen voor de peilschalen te Straatsburg en Maxau opnieuw zullen medegedeeld worden en wel te Straatsburg bij waterstanden beneden 3.20 M. en te Maxau bij waterstanden beneden 4.70 M. Elke voorspelling zal geldig zijn

voor den folgenden dag en wel voor Straatsburg om 2 uur 's namiddags en voor Maxau om 8 uur 's namiddags. Om te beginnen zullen de voorspelde waterstanden, evenals vroeger, door aanplakking in de havens van Straatsburg, Kehl, Karlsruhe, Lauterburg, Mannheim en Ludwigshaven, benevens aan de schipbrug te Maxau, bekend worden gemaakt. Voor de juistheid van de inlichtingen wordt niet ingestaan.

Bouw van nieuwe bruggen over den Rijn
tusschen Keulen en Mülheim en tusschen
Dusseldorf en Neuss.

In het begin van de November-zitting 1926 had de delegatie van het Rijk en de Deutsche Oeverstaten bij de Centrale Commissie twee ontwerpen, betreffende den bouw van nieuwe bruggen over den Rijn, tusschen Keulen en Mülheim en tusschen Dusseldorf en Neuss, ingediend.

De Commissie droeg aan een technische sub-commissie op een onderzoek betreffende deze ontwerpen in te stellen, de noodige waarnemingen, als dit nuttig werd geoordeeld, ter plaatse te doen en vervolgens rapport uit te brengen. In het geval, dat dit rapport niet voor het einde der zitting ingediend zou kunnen worden, behield de Centrale Commissie zich voor door middel van briefwisseling een besluit te nemen.

De sub-commissie, gepresideerd door den heer Herold, heeft verscheidene vergaderingen gedurende de zitting der Centrale Commissie gehouden. In den loop der besprekingen verklaarde de meerderheid der leden, dat zij zich geen oordeel zou kunnen vormen zonder de plaats te hebben bezocht waar de nieuwe bruggen zouden worden gebouwd. Naar aanleiding hiervan heeft de sub-commissie zich den 29en November 1926 aan boord van de „Preussen”, door de Deutsche Regeering ter beschikking gesteld, ter plaatse bevestigd.

Op rapport van den heer Herold heeft de Centrale Commissie door middel van briefwisseling besluiten genomen, waarbij zij vaststelt, dat tegen de te bouwen bruggen tusschen Keulen en Mülheim en tusschen Dusseldorf en Neuss van het standpunt der scheepvaart geen bezwaar bestaat en dat de door de Deutsche Regeering aan de aannemers opgelegde bepalingen gedurende de uitvoering der werkzaamheden, als afdoende beschouwd worden. Deze bepalingen hebben tot doel het regelen der scheepvaart gedurende de uitvoering der werkzaamheden; zij beoogen n. de wijze van het aanbrengen der steigers; het instellen van een waarschuwpst, als de behoeften der scheepvaart dit noodig maken; het gratis sleepeu van stroomafwaarts komende vloten, op zichzelf varende vaartuigen en losgeworpen aken van sleepreinen; het opstellen van borden met het opschrift „Achtung Brückenbau” boven en beneden de bouwplaats en ten slotte de tijdige mededeeling van voor de scheepvaart bestemde bekendmakingen aan de bevoegde autoriteiten der belanghebbende havens van de in de Centrale Commissie vertegenwoordigde Staten.

Ombouw van de spoorbrug bij Wezel.

In de November-zitting van 1926 heeft de delegatie van het Rijk en de Deutsche Oeverstaten eveneens een ontwerp van ombouw der spoorbrug bij Wezel ingediend.

De technische sub-commissie, belast met het onderzoek van de ontwerpen der nieuwe bruggen heeft eveneens opdracht ontvangen dit ontwerp te bestudeeren. De sub-commissie heeft gedurende de zitting der Centrale Commissie vergaderd. Op rapport van den voorzitter, den heer Herold, nam de Commissie een besluit, waarin vastgesteld werd, dat de ombouw van de spoorbrug, zooals die is ontworpen door de Deutsche Regeering, in geen enkel opzicht de huidige voorwaarden, betreffende de bevaarbaarheid der rivier ter plaatse, wijzigt. Zij sprak echter eveneens den wensch uit, dat men van de gelegenheid van den ombouw gebruik zou maken om in het belang der scheepvaart de doorvaart-hoogte van 8.80 M. op 9.10 M. te brengen en nam reeds met voldoening kennis van de verklaring der Deutsche vertegenwoordigers, dat hunne Regeering bereid zou zijn deze oplossing in overweging te nemen, als een en ander althans mogelijk zou blijken zonder al te hooge kosten.

Zij heeft de door de Deutsche Regeering aan de aannemers, gedurende de uitvoering der werkzaamheden opgelegde bepalingen, als afdoende beschouwd. Deze bepalingen zijn van gelijke strekking als die, betreffende de nieuwe bruggen, waarvan hierboven sprake is geweest en hebben eveneens tot doel het regelen van de scheepvaart gedurende de werkzaamheden van den ombouw.

Rijnverbetering tusschen Straatsburg
en Bazel.

In de November-zitting van 1926 heeft de Centrale Commissie kennis genomen van verklaringen der Fransche en

Zwitsersche commissarissen, betreffende besprekingen over de kwestie van de Rijnverbetering tusschen Straatsburg en Bazel.

Uit deze verklaringen bleek, dat de onderhandelingen tusschen Frankrijk en Zwitserland over het ontwerp van Kembs, beëindigd waren, dat den 7en Juli 1926 twee contracten voor concessie-aanvraag tusschen de „Société des Forces motrices du Haut-Rhin” eenerzijds en Zwitserland respectievelijk Frankrijk anderzijds zijn geteekend en dat met overeenkomst van 27 Augustus 1926 Zwitserland en Frankrijk enkele punten van het juridische regiem van het toekomstige Kemberwerk hebben vastgesteld. Deze overeenkomst is aan de Centrale Commissie medegedeeld. De Fransche Regeering heeft den 24en April 1926 een wetsontwerp betreffende de concessies ingediend. Dit ontwerp is door de bevoegde commissies van de Fransche Kamer onderzocht.

Wat de normalisatie betreft, heeft de Zwitsersche delegatie verklaard, dat de Zwitsersche Regeering weldra besprekingen met de buurstaten hoopt aan te kunnen knopen.

NAUTISCHE KWESTIES.

IJking.

(Zie hierboven: betrekkingen met andere internationale lichamen).

ECONOMISCHE KWESTIES.

Rijnstatistieken.

(Zie hierboven: betrekkingen met andere internationale lichamen).

Havens van Straatsburg en Kehl.

Artikel 65 van het verdrag van Versailles voorziet voor een duur van 7 jaren, d.w.z. tot 10 Januari 1927, de vereniging van de havens van Straatsburg en Kehl in één havenbedrijf en dat het bestuur van dit vereenigd havenbedrijf uitgeoefend zal worden door een directeur van Fransche nationaliteit, die benoemd zal worden door, en onder toezicht zal staan van de Commissie.

De 11e alinea van genoemd artikel 65 bevat bovendien nog het volgende:

„Ingeval, na verloop van het zesde jaar Frankrijk van oordeel zal zijn, dat het stadium, waarin de havenwerken te Straatsburg verkeerden, eene verlenging van deze overgangsregeling noodig maakt, zal het bevoegd zijn de verlenging daarvan aan de Centrale Commissie voor de Rijnvaart te vragen, die dit voor een tijdperk van ten hoogste 3 jaar zal kunnen toestaan”.

Zich hierop beroepende, had de Fransche delegatie aan de Centrale Commissie een verlenging gevraagd van 10 Januari 1927 tot 10 Juli 1929 van het havenbedrijf, omschreven in artikel 65, terwijl sommige installaties reeds vanaf 1926 ontruimd zouden worden.

De Centrale Commissie besloot in de April-zitting van 1925, dat deze overgangsregeling slechts tot 10 Juli 1928 zou verlengd worden met dien verstande, dat de door de Fransche delegatie aangeboden gedeeltelijke ontruiming den 1en Juni 1926 zou plaatshebben, dat verder, zooals voorgesteld was door de Fransche delegatie, de Duitsche Regeering een vertegenwoordiger zou kunnen benoemen voor de haven van Kehl, wiens benoeming aan de goedkeuring van de Centrale Commissie onderworpen zou worden en met wien de Fransche directeur rechtstreeks zou kunnen onderhandelen en ten slotte dat de Fransche Regeering ten laatste den 10en Januari 1927 het bureau van de „Commission Interalliée de Navigation de Campagne” (C.I.N.C.) te Kehl zou opheffen en terzelfdertijd de tusschenkomst der militaire autoriteiten, wat betreft de uit te voeren werken in de haven van Kehl, zou beperken.

PRIVAATRECHT EN SOCIAALRECHT.

Door verschillende omstandigheden is de vergadering van het comité voor het privaatrecht, voorzien in het voorjaar van 1926, uitgesteld moeten worden. De vergadering heeft in Maart 1927 te 's-Gravenhage plaats gehad.

Het studie-comité voor de unificatie van het sociale recht in de Rijnvaart heeft nog niet vergaderd.

JURIDISCHE KWESTIES.

Beroepen.

Het jaar 1926 is kenmerkend geweest door een aanmerkelijke toename van het aantal voor de Centrale Commissie gebrachte beroepen.

Waar in 1926 15¹⁾ beroepen voor de Commissie gebracht

¹⁾ In dit cijfer is inbegrepen een in Januari 1926 bij het secretariaat ingekomen beroep, maar dat de rechtbanken onder hunne statistieken van 1925 hadden gerekend; bovendien zijn bij deze 15 beroepen, 2 groepen van connexe zaken.

werden, is het gemiddelde voor de periode 1894—1913 (10 à 11 per jaar) overschreden.

Adviseerend advies.

Een rechtbank had zich tot de Commissie gewend om een inlichting te bekomen, betreffende de bevoegdheid *ratione loci* van de Rijnvaartrechtbanken in verband met de bepalingen van de scheepvaartacte; de Commissie heeft besloten, dat zij in deze kwestie niet van advies kon dienen¹⁾.

INTERNE KWESTIES.

Het budget voor 1927 is op 175.000 Zwitsersche franken vastgesteld.

Het jaarverslag voor 1925 in de November-zitting goedgekeurd, is tegen het einde van het jaar gepubliceerd.

DE LATIJNSCHE MUNTUNIE.

1 Januari 1866—31 December 1926.

Nadat de Latijnsche Muntunie ondanks allerlei lotgevallen meer dan 60 jaren haar leven had gerekt, is zij met ingang van dit jaar door de opzegging van België formeel tot een einde gekomen. Een merkwaardig stuk muntgeschiedenis is hiermede afgesloten. De beteekenis, die de Latijnsche Muntunie voor de historie van het geldwezen heeft gehad, is van voldoende belang er hier nog even in het kort bij stil te staan.

De Latijnsche Muntunie werd den 23en December 1865 te Parijs gesloten tusschen Frankrijk, België, Italië en Zwitserland. Zij vond haar oorsprong in de moeilijkheden, waaraan het geldwezen in die jaren blootstond, en die in hoofdzaak te wijten waren aan het feit, dat de waarde van het geld in de verschillende landen onderling voortdurend fluctueerde. Door de oprichting van een Muntunie hoopte men de zoo juist genoemde moeilijkheden te kunnen verminderen, zoo niet geheel te kunnen opheffen.

Daarbij ging men voornamelijk uit van twee gedachten; in de eerste plaats, dat alle aangesloten landen den zoogenaamden dubbelen standaard zouden aanvaarden en in de tweede plaats, dat de gouden en zilveren munten en ook de zilveren pasmunten van het eene land ten allen tijde tot een vasten koers bij de openbare kassen zouden kunnen worden ingewisseld tegen geld uit de andere landen van de Unie. Weliswaar beperkte men de verplichting om zilveren pasmunten in te wisselen tot een maximumbedrag van 100 franc per uitbetaling, doch practische beteekenis had deze bepaling feitelijk niet.

Bij elk van deze beide maatregelen zullen wij een oogenblik stilstaan.

* * *

Frankrijk had in het tijdperk, dat aan de oprichting van de Muntunie voorafging, zijn geldwezen gebaseerd op den zoogenaamden dubbelen standaard.

Zooals bekend mag worden verondersteld, berust dit stelsel hierop, dat zoowel goud als zilver vrij kan worden aangemunt, terwijl de onderlinge prijsverhouding van deze metalen wettelijk is vastgesteld. Zoolang dit systeem op een beperkt gebied werd toegepast, had het tot gevolg, dat het ruilmiddel van het desbetreffende land zich niet, zooals de bedoeling was, richtte naar het gemiddeld prijsverloop van beide metalen, doch naar dat, hetwelk de minste waarde bezat. Daalde de waarde, hetzij van het goud, hetzij van het zilver, beneden den wettelijk vastgestelden koers, dan verdreef dit het andere metaal uit de circulatie. Immers het was in dat geval voordeliger het relatief kostbare metaal uit te voeren of in den vrijen handel te verkoopen, dan het te gebruiken als ruilmiddel tegen een wettelijk vastgestelden lageren koers.

Hoewel men allens de bezwaren van dit stelsel begon in te zien, was vooral Frankrijk in die jaren niet geneigd hiervoor een enkelvoudig stelsel in de

¹⁾ De Commissie had reeds in 1922 bij een dergelijk verzoek geantwoord, dat zij alleen dan uitspraak zou kunnen doen in een bij haar aanhangig gemaakte rechtzaak, waar van het vonnis van deze kwestie zou afhangen.

plaats te stellen. Immers men redeneerde aldus: Wanneer de dubbele standaard maar wordt toegepast op een groot gebied, bij voorkeur in de geheele beschaafde wereld, dan zal een verdrijving van het metaal, waarvan de productie het minst toeneemt, niet mogelijk zijn, aangezien er geen „buitenland” bestaat, waarheen men het met winst kan exporteeren. Daartegenover staat dan het voordeel, dat de waarde van het geld niet afhankelijk is van de waarde van één der beide edele metalen afzonderlijk, doch van hun gezamenlijke productie, waarbij men hoopte, dat eventueel overvloedige vondsten van het eene metaal gecompenseerd zouden worden door een uitputting van de mijnen van het andere metaal en omgekeerd.

Afgezien van het speculatieve element, dat in deze laatste veronderstelling school (immers de mogelijkheid bestond evenzeer, dat de productie van beide metalen eenzelfde tendens zou vertoonen), was er voor landen als Frankrijk, die niettemin aan het bimetalisme de voorkeur gaven, alles aan gelegen een zoo groot mogelijk aantal staten tot het stelsel over te halen.

Het tot standkomen van de Latijnsche Muntunie valt dan ook in de eerste plaats uit deze argumenten te verklaren. Zij had tot doel een zoo groot mogelijk aantal landen tot den dubbelen standaard te bekeeren, opdat de staten, die sterk voor dit stelsel geporteed waren, en met name Frankrijk, hun geldwezen op bimetalistisch grondslag zouden kunnen handhaven. Immers, zooals wij reeds zagen, gelden de *mogelijke*, doch lang niet *noodzakelijke* voordeelen van den dubbelen standaard uitsluitend, wanneer de groote meerderheid der economisch belangrijke landen dit stelsel aanvaardt.

Het tweede doel, dat met de stichting van de Latijnsche Muntunie werd beoogd, was het scheppen van één groot gebied, waarbinnen de verschillende geldsoorten vrij zouden kunnen circuleeren. Daartoe werd bepaald, dat niet alleen de standaardmunten, doch ook de zilveren pasmunten van den eenen staat een wettelijk vastgestelden koers zouden hebben bij de inwisseling aan openbare kassen in het gebied van de andere staten van de Muntunie. Hoewel door deze bepaling geen verplichting werd geschapen om de munten ook in het particuliere ruilverkeer te accepteren, had zij practisch toch hetzelfde gevolg.

* * *

In hoeverre nu is de Latijnsche Muntunie erin geslaagd de twee principes te verwezenlijken, die aan haar totstandkoming ten grondslag lagen?

De Latijnsche Muntunie, die oorspronkelijk gedacht was als de kern van een wereldbond voor het geldwezen, onderging geen noemenswaardige uitbreiding. De eenige uitbreiding bestond in de toetreding van Griekenland, dat met ingang van 1 Januari 1869 tot de unie toetrad. Toen dan ook de zilverproductie voortdurend toenam en toen bovendien de overgang van Duitschland, Nederland, Denemarken, Zweden en Noorwegen tot den gouden standaard de zilverprijzen ongunstig beïnvloedde, trad de welbekende wet van Gresham in werking: het minderwaardige zilver verdreef het goud, en het geld van de Muntunie deprecieerde ten opzichte van de geldeenheid in landen, die tot den gouden standaard waren toegetreden.

Deze toestand dreigde onhoudbaar te worden en men zag zich derhalve reeds spoedig gedwongen tot het nemen van maatregelen om den toevloed van zilver tegen te gaan. Nadat de Banque de France in 1873 het voorbeeld had gegeven door de inwisseling van zilveren vijf-francstukken te weigeren voor zoover deze niet in Frankrijk waren geslagen, besloot men in Januari 1874 de aanmuntning van zilver te contingen teeren. Het duurde echter nog tot 5 November 1878 alvorens men de consequentie van den toestand volledig wenschte te aanvaarden en bij verdrag besloot de vrije aanmuntning van zilver geheel stop te zetten.

Daarmee ging de Latijnsche Muntunie, zij het niet formeel, tot den gouden standaard over. In plaats dat zij er geslaagd was de andere landen van de wereld tot den dubbelen standaard te bekeeren, was zij zelf degene, die zich aan het door Engeland gegeven voorbeeld aanpaste en een enkelvoudigen standaard, zij het ook met eenige restrictie (de zilveren teekening bleef wettig betaalmiddel) als basis voor het ruilmiddel aanvaardde.

Ook de vaststelling van een wettelijken koers voor zilveren pasmunten leidde niet tot het gewenschte resultaat.

Reeds bij het ontstaan van de Muntunie deden zich moeilijkheden voor, doordat Italië er niet in slaagde de waarde van het Italiaansche geld op de vrije markt te handhaven. Met de toetreding van Griekenland werd de toestand nog aanzienlijk verergerd, aangezien ook in dit land minderwaardig papieren geld met een gedwongen koers in omloop was.

Doordat in deze beide landen twee geldtypes naast elkander circuleerden, waarvan de één een hogere waarde had dan de ander, terwijl zij voor de wet gelijk waren, bestond de mogelijkheid voor particulieren om uit deze situatie voordeel te trekken. Men verzamelde in Italië en Griekenland de munten, die in alle staten van de Muntunie bij de inwisseling aan openbare kassen denzelfden koers hadden. Men exporteerde deze munten naar Frankrijk of Zwitserland, liet zich daar voor hetzelfde bedrag crediteeren, kocht vervolgens op de open markt gedeprecieerd Italiaansch of Grieksch papieren geld, stak de winst in eigen zak en kon voor het oorspronkelijke bedrag weer voortgaan met het opkopen van nieuwe munten.

Derhalve zagen de regeeringen zich voortdurend voor de noodzaak gesteld de op deze wijze uit het eene naar het andere land afvloeiende munten regelmatig terug te sturen of extra papieren geld uit te geven om in het tekort aan circulatie te voorzien. Zoolang men niet in staat bleek den marktkoers der diverse ruilmiddelen al pari te houden, bestond slechts één mogelijkheid deze bezwaren te omzeilen en wel de pasmunten te nationaliseeren, d.w.z. af te zien van den vasten koers bij de inwisseling aan openbare kassen van de andere staten der Muntunie. Practisch kwam deze maatregel hierop neer, dat men ten opzichte van pasmunten de munteenheid ophief. In 1878 ging Italië tot deze maatregel over. Wel werd hij na eenige jaren weer opgeheven, doch in 1893 werd hij opnieuw en thans definitief ingevoerd. In 1908 volgde Griekenland het Italiaansche voorbeeld.

* * *

Wanneer men zich ten slotte afvraagt, hoe het mogelijk was, dat ondanks een tweeledige mislukking de Latijnsche Muntunie haar leven nog tot na den oorlog wist te rekken, dan kan het antwoord slechts luiden, dat overwegingen van politieke aard hiervan de oorzaak waren.

Frankrijk, dat als grootste land van de Unie relatief het minste last had van de hierboven beschreven geldverschuivingen, was er — dank zij de conventie — in geslaagd invloed te krijgen op zijn medeleden. Deze invloed was zoowel van politieke als van economische aard. Bovendien had een groot gedeelte van het internationale betalingsverkeer der Unielanden zich bij de Banque de France geconcentreerd. Voor Frankrijk bood de Muntunie derhalve meer voor- dan na-deelen. Daarentegen liepen de andere landen het gevaar zich door opzegging van het verdrag den toegang te ontzeggen tot de Fransche kapitaalmarkt¹⁾. Bovendien bevatte het verdrag van 1885, dat noodig was geworden in verband met het verdrag van 1878 en den overgang tot den gouden standaard, een reeks bepalingen, waarbij in principe was besloten, dat een land bij uitbreiding de eens door hem geslagen en op

¹⁾ Men zie voor één en ander: Dr. Erich Egner „Der Lateinische Münzbund seit dem Weltkriege”; pag. 49.

dat oogenblik in de andere verdragstaten circuleeren de zilverstukken tegen pari zou moeten terugkopen. De hierbij betrokken bedragen beliepen vele millioenen en vooral voor de kleinere staten was het vooruitzicht weinig aantrekkelijk bij opzegging van de Unie zulk een rekening gepresenteerd te krijgen.²⁾

Zoo bleef de Muntunie voortbestaan totdat in den oorlog de volledige ineenstorting van de Grieksche, Italiaansche, Fransche en Belgische ruilmiddelen Zwitserland met zilvergeld dreigde te overstelpen. Wel werd deze toevloed nog gestuit door de abnormale stijging van de zilverprijs, doch toen deze na den oorlog weer daalde, zette de beweging met verdubbelde kracht in, ondanks het uitvoerverbod van metaalgeld, dat kort na het uitbreken van dezen oorlog door de verschillende regeeringen was uitgevaardigd. Ook de wederzijdsche nationaliseering van het Fransche en Zwitsersche zilveren geld waartoe den 25en Maart 1920 op een Conferentie te Parijs werd besloten, leidde niet tot het gewenschte resultaat. Na nog een vergeefsche poging te hebben gedaan om den import door een invoerverbod te weren, verklaarde Zwitserland in 1920 het niet in Zwitserland geslagen geld, na een overgangstijdperk van drie maanden, niet meer tegen een vasten koers te zullen inwisselen.

In 1921 werd dit besluit door een nieuw verdrag gesanctioneerd. Men kwam overeen, dat Frankrijk, Italië, Griekenland en België een gedeelte van de door hen geslagen munten, die op dat oogenblik in het bezit van de Zwitsersche regeering waren, op bepaalde voorwaarden zouden terugkopen, terwijl de rest in Zwitsersche geld zou worden omgesmolten. Van dien datum af was Zwitserland dus nog uitsluitend door zijn goudgeld met de Muntunie verbonden. Doordat Zwitserland bij decreet van 8 Februari jl. ook zijn goudgeld met ingang van 1 April van dit jaar nationaliseerde, is thans ook aan dezen toestand een einde gekomen.

Intusschen had de Fransche regeering reeds in Augustus 1926 de Centrale Bank gemachtigd Fransch goudgeld in plaats van tegen de nominale waarde tegen de metaalwaarde te accepteren. In September 1926 kende Italië bij wettelijk besluit een vijfmaal hogere waarde toe aan het zilveren geld, dat volgens de voorschriften van de Latijnsche Muntunie was geslagen. Ten slotte zei België per ultimo 1926 zijn lidmaatschap van de Muntunie op.

Een en ander gaf de Zwitsersche regeering aanleiding om half December van het vorige jaar de leden van de Unie bij nota te doen weten, dat zij deze per ultimo 1926 ontbonden achtte. Aangezien geen van de leden protesteerde, heeft de Latijnsche Muntunie derhalve ook formeel opgehouden te bestaan. Of, zooals de directie van de Zwitsersche Nationale Bank schrijft in haar jongste jaarverslag: zij verliet dit leven zonder strijd, na een bestaan van een-en-zestig jaren en zonder aan al de verwachtingen te hebben voldaan, die men eens omtrent haar koesterde. . . .

* * *

Moet men deze liquidatie van de Latijnsche Muntunie betreuren? Wij gelooven van niet. Zoolang een land zijn eigen geldstelsel heeft, waarvan de waarde wordt bepaald door regeeringsmaatregelen of door maatregelen van de nationale bank, is het vastleggen van een gedwongen koers van dit geld ten opzichte van het geld van andere landen bij voorbaat tot mislukking gedoemd. Geen wettelijke bepalingen, doch economische factoren beslissen over de onderlinge waarde van het geld der verschillende landen. De lijdensweg van de Latijnsche Muntunie is — behalve aan het feit, dat men aanvankelijk ten onrechte het tweemetalig stelsel als basis verkoos — te wijten aan een miskenning van deze primaire waarheid. Zij berustte,

²⁾ Vgl. voor de belangrijkste bepalingen: Schweizerischer Bankverein, Bericht No. 1, 1922.

voor zoover geen politieke factoren op haar tot stand komen en haar voortbestaan van invloed zijn geweest, op een vergissing.

S. POSTHUMA.

DE ENGELSCHEN NIJVERHEIDS- EN HANDELS- EN QUÊTE

De zorgwekkende toestand der Engelsche handelsbalans gaf in den zomer van 1924 in het Lagerhuis aanleiding tot eene gedachtenwisseling, waarbij van conservatieve zijde de wensch werd geuit, dat de Regeering eene commissie zou instellen, die den toestand van nijverheid en handel in het Britsche Rijk, in zijn geheel onder oogen zou zien. De toenmalige Minister-president, Ramsay MacDonald, gaf aan dien wensch gehoor en stelde bij beschikking van 18 Juli 1924 eene zoodanige commissie in. Haar opdracht werd niet nauw-belijnd omschreven; zij ontving tot taak: „to inquire into and report upon the conditions „and prospects of British industry and commerce, „with special reference to the export trade”.

Bij de zoeven bedoelde discussie in het Parlement was men het er over eens geweest, dat het gewenscht was, dat de commissie „volledig bevrijd zou blijven van politieke invloeden”. Geen enkel Parlementslid werd dan ook in de commissie opgenomen, die slechts uit 19 leden bestond, die quo personae waren aangezocht en niet als vertegenwoordigers eener bepaalde organisatie werden benoemd, noch als zoodanig optraden.

De samenstelling der commissie was als volgt:

- 6 leden uit de industrie,
- 5 „ „ werknemerskringen,
- 2 „ „ den exporthandel,
- 1 lid „ het bankwezen,
- 1 „ „ „ reedersbedrijf,
- 1 „ „ „ de technische wereld,
- 1 staathuishoudkundige,
- 1 afgevaardigde der Regeering, benevens
- 1 vrouw. Daar destijds de Labour-regeering aan het roer stond, is het begrijpelijk, dat voor de bezetting der laatstgenoemde plaats, de keuze viel op eene vrouw, die aan de arbeidersbeweging geparenteerd was.

Als president werd aangewezen Sir Alfred Balfour, K. B. E., een vooraanstaand industrieel uit Sheffield.

De commissie zelve interpreteerde de haar gegeven algemeene opdracht in dien zin, dat zij in de eerste plaats den huidige toestand der Britsche industrie en handel en hunne vooruitzichten diende op te nemen vanuit het oogpunt „to ensure sufficient and continuous employment and a satisfactory standard of living in this country”. In de tweede plaats diende zij de geschiktheid van het Engelsche industrie-apparaat, om op de internationale markt te concurreren, te onderzoeken, terwijl in de derde plaats de belangen van hen, die in de industrie werkzaam zijn, dienden te worden onderzocht, waarbij het gehele vraagstuk van de arbeidsverhoudingen en de oorzaken der langdurige nijverheidsconflicten, onder de loupe dienden te worden genomen.

Als eerste resultaat van haren arbeid publiceerde de commissie met het oog op het belang der grondstofvoorziening voor den voornaamsten tak van Britsche exportnijverheid een rapport over de beteekenis van den aanplant van katoen in Oost-Afrika, weldra (in Juli 1925) gevolgd door eene tweede uitgave: „Survey of overseas Markets”, een boekwerk van pl.m. 700 pagina's, waarin een uitvoerig en gedetailleerd overzicht wordt gegeven van de positie der overzeesche markten. Met behulp van statistische en andere gegevens worden vergelijkingen gemaakt met den toestand van vóór den oorlog en de gedemonstreerde verschuivingen in de handelsbeweging verklaard. Als belangrijke factoren die hierbij een rol vervullen, noemde de commissie: 1e. verminderde koopkracht bij het publiek; 2e. toeneming der industrie in het buitenland; 3e. verdringing van den Engelschen export door bui-

tenlandsche naties. Deze omvangrijke uitgave bleek een gezocht handboek voor den handel; het genoot een zeer goede pers.

Nog geen 9 maanden later deed de commissie wederom eene publicatie het licht zien: „Survey of Industrial Relations”, waarbij een zeer uitgebreid overzicht wordt gegeven van de interne industriele en arbeidsverhoudingen in Engeland.

Thans is voor enkele weken een nieuw rapport gepubliceerd: „Factors in Industrial and Commercial Efficiency”, weder een compact boekwerk van ruim 500 pagina's, dat het eerste deel vormt van het materiaal, met behulp waarvan de enquêtecommissie een overzicht tracht te geven van de huidige structuur der Britsche industrie en van het zakenleven in het algemeen.

De beschikbare plaatsruimte verbiedt ons bij de verschillende onderwerpen, die in het rapport worden besproken, een voor een stil te staan en wij zullen ons derhalve uitsluitend beperken tot dat gedeelte, hetwelk handelt over de *Staatssteunmaatregelen in het belang der Britsche industrie*. Hierbij vallen te onderscheiden: 1. Regeeringssubsidies. 2. Staatscredieten. 3. Export-credieten. 4. Bijdragen in objecten van werkverruiming. 5. Voorkeur aan de nationale industrie bij openbare bestedingen. 6. De tariefpolitiek.

Ad 1. De Britsche Regeering heeft zich slechts bij wijze van hooge uitzondering ingelaten met subsidieering van industriele ondernemingen. De staats hulp jegens de kolenmijnbouwondernemingen in de zeer bewogen periode 1925/26 vormt een dezer excepties. Deze bepalen zich voorts tot steun tot bevordering der vlas- en katoencultuur en vestiging der kleurstoffenindustrie als gevolgen van oorlogsnoodzaak. Van het in 1918 door de wetgevende macht toegestane crediet van £ 2 miljoen ten bate der kleurstoffenfabricage is nog geen vierde deel verbruikt, terwijl uit dezen begrotingspost na 1922 niet meer is geput. Aan de beetwortelcultuur heeft de Staat £ 492.000 ten koste gelegd. De veel vernomen bewering, dat de Britsche Stoomvaartlijnen Rijkssubsidies ontvangen, wordt weerlegd; de staatsbijdragen zijn „normale contra-prestaties voor de uitvoering van postale contracten”. Alleen de Cunardlijn geniet een subsidie van £ 90.000, als gevolg van een speciale overeenkomst van militaire aard, afgesloten door de Britsche Marine. Echter dient hierbij te worden aangeteekend, dat de Britsche reederijen krachtens de „Trade Facilities Act”, voor een bedrag van £ 19,4 miljoen garanties genoten bij den aanbouw van nieuwe schepen. De gemiddelde duur der met de schatkist aangegane credietovereenkomsten is pl.m. 10 jaar (er zijn contracten met een looptijd van 20 jaar). De bouwrekening der reederijen kon aldus bevrijd blijven van den normalen (hoogen) rentedruk, hetgeen den kapitaalslast vermindert. In zijn boek over „Industrial Leadership” gaat het Lagerhuislid Hammersley van de stelling uit, dat de tegenwoordige rentevoet voor de ontwikkelingskansen der nijverheid fnuikend is: goedkoop geld zou alle moeilijkheden goeddeels doen verdwijnen. In dit licht is dus elke financieele tegemoetkoming jegens de nijverheid van groote betekenis. Naast dit voordeel genieten de Engelsche reeders bovendien het tastbare profijt van het verbeterende vrachtvervoer als gevolg van het sterk geïmporteerde handelsverkeer tusschen moederland en dominions. (Zie hieronder ad 6f betreffende „imperial preference”).

Ad 2. Ter bevordering der werkgelegenheid opende de *Trade Facilities Act* van 1921 de mogelijkheid, dat de Schatkist interest of kapitaal, dan wel beide, garandeerde aan bona-fide industrieelen, die ten gevolge der exceptioneele tijdsomstandigheden buiten machte bleken zich elders crediet of liquiditeit te verschaffen, doch wier ondernemingen overigens in

gezonde omstandigheden verkeerden en welker instandhouding en normale functioneering, met het oog op het behoud van werkgelegenheid, als van algemeen belang moest worden geacht. Over elke credietaanvraag was het advies eener bijzondere commissie van deskundigen beslissend. De wet van 1921 is herhaaldelijk verlengd, doch bij de begrotingsbehandeling ten vorigen jare zeide de Minister van Financiën, dat het niet in het voornemen der Regeering lag de *Trade Facilities Act* in 1927 te handhaven: „We have reached the conclusion that that process has exhausted its usefulness”.

In de verloopende 6 jaren heeft de Staat in totaal voor ruim £ 65 miljoen garanties op zich genomen; het tot dusverre geleden verlies bedraagt niet meer dan ± £ 28.000 ofschoon met het oog op de einafwikkeling van loopende contracten nog een grooter verlies voorzien wordt.

Ad 3. Eveneens met de uitgesproken bedoeling de binnenlandsche werkgelegenheid te bevorderen, met als bijkomend doel actief mede te werken aan de herstelpolitiek der mogendheden jegens Centraal en Zuid-Oost-Europa, werden in 1919 en 1920 faciliteiten getroffen ter *vergemakkelijking van den uitvoerhandel*. De Board of Trade werd in staat gesteld tot een bedrag van £ 26 miljoen voorschotten te verstrekken op Britsche goederen die voor uitvoer naar genoemde deelen van Europa bestemd waren. Hiervan is voor een bedrag van ruim £ 1½ mill. gebruik gemaakt, doch deze gestie schijnt vrij belangrijke verliezen te hebben opgeleverd, hoewel het bedrag van dit deficit niet wordt medegedeeld. Inmiddels werd de werkings-sfeer der regeling in den loop der jaren uitgebreid voor leveringen naar alle landen zonder onderscheid, behalve Rusland. Het stelsel der voorschotverleening werd echter spoedig verlaten en vervangen door een soort van termijncrediet, als regel voor geen langeren looptijd dan 6 maanden. In de 5 jaren tusschen 1921 en 30 Juni 1926 werden in totaal voor een bedrag van ruim £ 29,8 mill. aan dergelijke credietgaranties uitgegeven. Het aantal na dezen datum aangegane credietovereenkomsten bedraagt nog 8899, voor een totaal bedrag van £ 6.140.852 waarvan voor ruim £ 3½ mill. door de metaalindustrie is gebruik gemaakt. Nadat gebroken was met het systeem der voorschotverleening, heeft de exportcredietregeling over 't geheel noch verlies noch winst opgeleverd.

Ad 4. In de verloopende 6 jaren werd ruim £ 76 miljoen uitgegeven als subsidies in particuliere of gemeentelijke *werkverschaffingen*, waarbij pl.m. £ 36 mill. kwam voor rekening der schatkist. Ruim £ 45 mill. werd besteed aan den aanleg van niet direct winst- of rentegevende werken (aanleg van wegen, rijwielpaden, parken enz.). *Hieronder is begrepen ruim 15 mill. voor de uitvoering van rioleeringswerken en aanleg van waterzuiveringsinstallaties* hetgeen de houding typeert die de Engelsche overheid aanneemt ten opzichte van den strijd tegen de verontreiniging der openbare wateren, eene houding waaraan men in het waterrijke Nederland wel eens een voorbeeld nemen mocht.

Ruim £ 35 mill. is besteed als subsidie in de aanlegkosten van productieve werken (dokken, waterleidingen, electriciteitswerken enz.), terwijl nog voor ruim £ 17 mill. werd aangewend als bijslag op de loonen bij de uitvoering van werkverschaffingen aan werklozen. Van het in totaal uit de publieke kassen in het belang der werkverschaffing beschikbaar gestelde kapitaal van bijna £ 97 mill. kwam ruim £ 41 voor rekening van den Staat.

Ad 5. Onderscheiden aanschrijvingen, die in den loop der jaren van de Regeering zijn uitgegaan, hebben er zeer veel toe bijgedragen *bij publieke bestedingen voorkeur te geven aan nationale inschrijvers*. Een marge, waarbij in elk geval de binnenlandsche industrie voorkeur moet worden gegeven, ook al is de bui-

tenlandsche aanbieding lager, is niet aangegeven, daar het standpunt wordt ingenomen, dat slechts bij uitzondering het binnenlandsche aanbod moet worden voorbijgegaan, nl. wanneer zeer bijzondere omstandigheden dit wenschelijk of noodzakelijk maken. Het is van algemeene bekendheid, dat dit aanbevolen standpunt vrij algemeen wordt aanvaard, terwijl in de laatste jaren steeds meer gestreefd wordt naar het volgen eener analoge gedragslijn voor leveringen ten behoeve der Dominions. Daar het in uitzicht gestelde tweede deel van het onderwerpelijke rapport, de „Export Trades” zal behandelen, kan daarin vermoedelijk een overzicht verwacht worden van de faciliteiten die de Engelsche uitvoerindustrie geniet bij levering naar de koloniën.

Inmiddels valt op geen voeten of vâmen te begroeten, welke financieele consequenties voor den belastingbetaler, resp. den binnenlandschen of kolonialen verbruiker zijn voortgevloeid uit het imperatieve voorschrift „Buy British”; omtrent dezen toch waarlijk niet geheel onbelangrijken kant van dit onderwerp, laat het rapport der Enquête Commissie ons volledig in het duister.

Ad 6. Ten aanzien van de middellijke hulp, die de Britsche industrie van de tariefregeling ontvangt, zijn te onderscheiden:

- a. de z.g. McKenna rechten,
- b. de zijde-rechten,
- c. de sleutel-industrie-rechten (Key-industry duties),
- d. de beveiligingsrechten (Safeguarding),
- e. de dumping-rechten, en
- f. de Rijksvoorkeur (Imperial Preference).

Ad a. De McKenna-rechten, die in 1915 werden ingevoerd, hadden geen protectionistisch doel, doch meer een prohibitief karakter, ten einde den import van weeldeartikelen te keeren. De regeling strekte zich uit tot automobielen, pianola's, projectietoestellen voor bioscopen enz., welke artikelen aan een invoerrecht van 33½ pCt. van de waarde werden onderworpen. De regeling heeft gegolden tot 1 Aug. 1924, doch reeds 1 Juli 1925 werden de McKenna rechten hersteld, omdat de schatkist de opbrengst ad £ 3 mill. per jaar niet bleek te kunnen missen. (19 April jl. zijn deze rechten ook tot auto-banden uitgestrekt.)

Ad b. Ook de „Silk duties”, die 1 Juli 1925 werden geheven, werden ingevoerd onder pretext van weeldebetuugeling. Een gevarieerd recht van 2—33½ pCt. van de waarde werd geheven van alle geïmporteerde artikelen, waarin natuurzijde of kunstzijde was verwerkt. Het rapport geeft met geen woord te kennen, dat deze tariefpolitiek voor de Engelsche kunstzijde-industrie een belangrijke steun is geweest. De opbrengst der Silk duties wordt voor het belastingjaar 1926/27 begroot op £ 6½ miljoen.

Ad c. Het ophouden van den invoer uit de vijandelijke staten deed bij het uitbreken van den oorlog op pijnlijke wijze gevoelen, dat de Britsche industrie op verschillende punten totaal van het buitenland afhankelijk was. Met groote energie werd beproefd in die leemte te voorzien, door het Rijk ook in dit opzicht selfsupporting te maken. Ten einde de nieuw gevormde industrieën, die van vitale beteekenis voor het bedrijfsleven waren, behoorlijke ontplooiingsmogelijkheid en vooruitzichten te verzekeren, werd de invoer van producten, vervaardigd in de „Sleutel-industrieën”, imperatief verboden. De doorvoering van dien maatregel werd verijdeld door eene rechterlijke uitspraak, die invoerverboden ten bate van „sleutel”-bedrijven onverenigbaar achtte met het systeem der Britsche wetgeving. Naar aanleiding van dit vonnis werd getracht van den nood een deugd te maken en met ingang van 1 October 1921 als gevolg van de inmiddels aangenomen *Safeguarding of Industries Act—1921* een invoerrecht naar de waarde van 33½ pCt. gelegd op de met name aangeduide artikelen

(hoofdzakelijk optisch- en laboratorium-glas, en instrumenten, bepaalde chemicaliën en elementen). De regeling gold aanvankelijk voor 5 jaar, doch zij werd 1 Maart 1926 gecontinueerd.

Ten bate der nieuwe Engelsche kleurstoffenindustrie werd de invoer van kleurstoffen van consenten afhankelijk gesteld, welke regeling berust op de *Dyestuffs import regulation act*.

Sedert 1921 is niettemin jaarlijks 2 à 3½ miljoen lbs. vreemde kleurstoffen ingevoerd, voornamelijk uit Duitschland, voor een ander belangrijk deel uit Zwitserland afkomstig. Het aantal geweigerde consenten had in de verlopen 5 jaar gemiddeld een totaal gewicht van 1½ miljoen lbs. (waarde in 1925 £ 187.362, terwijl de waarde van den toegestane invoer in dat jaar £ 651.584 beliep).

Ad d. De „safeguarding of industries duties” werden in 1919 ingevoerd en bij een wet van 1921 bekrachtigd; zij hadden ten doel door middel van 33½ pCt. ad valorem-rechten, de Britsche industrie te beveiligen tegen de oneerlijke concurrentie uit landen met sterk gedeprecieerde valuta. Door deze regeling, die aanvankelijk tot 1924 heeft gegolden, werd nagenoeg uitsluitend de Duitse import getroffen. Het stelsel bleef, krachtens sedert aangenomen bijzondere wetsbepalingen, gehandhaafd, doch elke nieuwe heffing is thans afhankelijk gesteld van de toestemming der wetgevende macht. In verschillende gevallen zijn voorstellen tot oplegging dezer duties op voorgedragen goederen, door het Parlement afgewezen. De rechten gelden thans voor 5 jaar voor met name genoemde textielgoederen, handschoenen, gloeikousjes, staalwaren, verpakkingsartikelen, enz.

Ad e. Een afzonderlijke paragraaf der Safeguarding-wet van 1921 stelde in staat maatregelen te nemen tegen dumping. Met een recht van 33½ pCt. van de waarde konden belast worden alle goederen (behalve levensmiddelen of dranken), die in Engeland aan de markt werden gebracht beneden den kostprijs in het land van oorsprong. De toepassing der wet werd afhankelijk gesteld van de aanwezigheid van bepaalde voorwaarden, die in het tweetal gevallen, dat men de wet wilde toepassen, niet in genoegzame mate voorhanden bleken.

De fiscale beteekenis van het geheel der hierboven geschetste tariefmaatregelen wordt door de Enquête-Cie., geïllustreerd met behulp van een statistisch overzicht, waaruit blijkt, dat de verhouding van belasting import tot den totalen invoer in 1925 11,6 pCt. en in 1913 9,1 pCt. bedroeg.

Deze statistiek beoogt blijkbaar den indruk te vestigen, dat de tariefpolitiek minder beschermend werkt dan vrij algemeen wordt aangenomen; het percentage over 1925 is toch slechts 2½ pCt. meer dan in 1913, toen protectionistische tendensen in de tariefwetgeving minder voelbaar waren. Hiertegenover staat echter, dat de mentaliteit van den Engelschen kooper, die op zichzelf reeds sterk nationaal voelt, door de „Buy-British-beweging” zoodanig ten gunste van de eigen nijverheid is geporteerd, dat deze allengs een zeker monopolie in het Empire schijnt te verwerken. De wezenlijke beteekenis der bescherming, die de Britsche nijverheid in werkelijkheid geniet, is dan ook heel wat grooter dan uit het verslag der Enquête-commissie valt op te maken.

Dit typische parallelverschijnsel van de protectionistische vloedgolf, die de wereld teistert, scheidt naast het voordeel der aanwakkering van het geloof in eigen kracht, het groote nadeel, dat men de functie van den onderlingen ruilhandel der volkeren uit het oog verliest, en in vreemde producten slechts voorwerpen van vijandelijke beteekenis gaat zien. Dat zuiver inzicht in de werkelijkheid daarbij in het gedrang komt bewijst bijv. de zinsnede die ik in een der propagandabrochures van een der pioniers voor het beginsel: „British products for the British” aantrof:

„The British workman, properly handled, can beat the world. No more ships need go to Holland". — Men gunt blijkbaar Nederland zelfs zijn onnoozele 5½ pCt. in den wereldscheepsbouw niet! (Het Britsche aandeel was in 1926 40 pCt. en over het eerste kwartaal '27 is de verhouding voor de Britsche werven nog heel wat gunstiger!)

Inmiddels laat de Enquête-commissie aan de prudentie van den lezer van haar verslag over, eene verklaring te geven van het verschijnsel, dat ondanks de gunstige prioriteitsrechten en het samenstel der getroffen steunmaatregelen ten bate van de nationale nijverheid, men in Engeland nu al eenige jaren heeft te kampen met een werkloozencijfer van omstreeks 1½ miljoen.

ad f. Na den oorlog heeft men ter bevordering der saamhoorigheid tusschen moederland en dominions en ter versterking der nijverheid in Engeland en de koloniën belangrijke reducties toegestaan op den kolonialen import. Deze „Imperial preference" bedraagt bijv. op uurwerken, instrumenten en automobielen ½ van het normale recht, voor zijde en kunstzijde bedraagt de reductie ¼.

* * *

Het hier besproken rapport der Enquête-commissie bevat voorts hoofdstukken over de vakopleiding, de positie der kunstambachten, rationalisatie in de industrie, de winstmogelijkheid der ondernemingen in verband met de bestaande lasten en de in Engeland aanwezige factoren, die de vaste kosten der nijverheid sterk beïnvloeden.

De commissie heeft hare taak tot dusverre hoofdzakelijk documenteerend en niet adviseerend opgevat; slechts zelden wordt terloops eene opmerking aangebracht, die van het inzicht der commissie blijk geeft. Hoewel het kritische element derhalve wel wat op den achtergrond geraakt is, dient men eerbied te hebben voor het prestatievermogen dezer commissie, die in 2½ jaar tijds een serie belangrijke rapporten in het licht wist te geven tot een omvang van pl.m. 2000 pagina's druks. Wanneer men daarbij weet, dat de commissie tot Januari 1927 niet meer dan 68 vergaderingen heeft gehouden, de gepubliceerde rapporten met algemeene stemmen door de commissie zijn vastgesteld, wordt het begrijpelijk, dat hier op de schouders van het secretariaat zeer veel is neergekomen. Met ingenomenheid gewaagde de voorzitter, Sir Balfour, dan ook onlangs, dat de Regeering in de keuze der secretarissen, die ter beschikking van de commissie waren gesteld (drie ambtenaren, resp. afkomstig van den Board of Trade, het Ministerie van Arbeid en van het Department of Overseas Trade) een gelukkigen greep had gedaan.

TH. C. GEUDEKER.

den Haag, 23, 4, 27.

OORZAKEN EN DOELEINDEN DER AANÉENSLUITING IN DEN DUITSCHEN MACHINEBOUW.

Over dit onderwerp hield de ingenieur Otto Schulz-Mehrin, Geschäftsführer van den „Verein Deutscher Maschinenbau-Anstalten" een voordracht voor een gecombineerde vergadering der afdelingen voor Werktuig- en Scheepsbouw en voor Technische Economie van het Koninkl. Instituut van Ingenieurs. Als vooropgesteld doel van de talrijke combinaties, die vooral na den oorlog ontstonden, wees de spreker aan het vergrooten van de winsten. Bereikt een combinatie dit doel werkelijk en ook blijvend, dan blijkt zij tevens een meer doelmatige vorm te zijn uit nationaal-economisch oogpunt; het opkomen en uitgroeien van zulke combinaties, opgezet met het oog op zuiver particuliere belangen, bevordert zoodoende toch het naderen tot een „planwirtschaft".

Ten einde de doelmatigheid te onderzoeken der verschillende vormen van aanéensluiting (kartel, trust, verticale, horizontale) voor het grooter maken der winsten, wees de spreker erop, dat de winst de marge

beteekent tusschen verkoopprijs en kostprijs. De „naar buiten kijkende" organisaties, die ten doel hebben hooger verkoopprijzen te verzekeren (kartel, syndicaten) bleven verder buiten beschouwing en onderzocht werd hoe de verschillende deelen van den kostprijs verlaagd kunnen worden door samenwerking. Verlaging der materiaalkosten kan bereikt worden door gezamenlijk inkoop; in den Duitschen machinebouw is de coöperatieve inkoop echter zeer weinig verbreid, o.a. in verband met de groote verscheidenheid der magazijnvoorraden en ook omdat prijsverschommelingen aanleiding geven tot onderlinge moeilijkheden. Wel treft men de z.g. verticale aanéensluiting, waarbij dus een overeenkomst bestaat tusschen een leverancier van grondstoffen en een machinefabrikant. Voorzover dergelijke combinaties ontstonden op initiatief en onder leiding van de grondstoffenindustrie hebben zij geen blijvende bevrediging geschonken; wel kon de spreker talrijke voorbeelden vermelden van de verticale samenwerking onder leiding der machinefabrieken.

Verlaging der andere bestanddeelen van den kostprijs kan bereikt worden door horizontale samenwerking. In verband met de groote besparingen, die de seriefabricage kan opleveren tegenover de vervaardiging stuk voor stuk, bestaat een krachtig streven naar specialisatie. Juist deze wordt in de hand gewerkt door de horizontale combinaties. De veel te talrijke fabrieken met een zeer gevarieerd fabricageprogramma komen niet in de mogelijkheid, een behoorlijke serie op te zetten. Men heeft dan ook in de laatste jaren verscheidene overeenkomsten zien ontstaan, tusschen fabrieken van overeenkomstige producten, waarbij het arbeidsterrein voor elke fabriek omgrensd wordt. Hierbij kunnen verschillende leidende gezichtspunten optreden, bijvoorbeeld wegens onderstaande indeeling:

Aanéensluiting van fabrieken, zoodat zij tezamen een bepaald arbeidsveld bestrijken.	Gieterijinstallaties			
	Ijzerconstructie Heftwerktuigen	Vormmachines	Zandstraal-richtingen	Zandbereidings-toestellen
Aanéensluiting van fabrieken met gelijken kring van afnemers.	Landbouwtoestellen			
	Ploegen	Hakselmachines	Zaaimachines	Maaimachines Dorschmachines
Aanéensluiting volgens verwante producten.	Automobielen			
	Groote vrachtwagens	Bestelwagens	Groote personenauto's	Kleine personenauto's
Indeeling der grooten van één product.	Luchthavens			
	Kleine — Middelsoort — Zware			
Aanéensluiting voor onderdeelen van één product.	Automobielen			
	Chassis	Motor	Drijfwerk	Carrosserie
	Kleine onderdeelen			

De spreker haalde een aantal zeer geslaagde combinaties als voorbeelden aan. In een bepaald geval leidde deze horizontale combinatie tot de volgende specialisatie:

	Typen			105	Typen		
	A	B	C		A	B	C
Firma 1	50	30	20	productie vóór de combinatie	105		
	2	35	100	40	„	na	„
	3	20	50	80			180
							140

Daar de vroegere concurrenten in een dergelijk geval niet langer elkaars tegenstanders zijn, is een veel verdergaande samenwerking mogelijk, voordeelig en dan ook ontstaan. Patenten worden over en weer beschikbaar gesteld, de constructiebureaux houden voeling met elkaar, bedrijfservaringen worden uitgewisseld, zelfs worden tijdelijke overbelastingen der eene fabriek verdeeld (door onderbesteding) over de samenwerkende firma's. Verder heeft men bij dergelijke combinaties voordeel van gezamenlijk adverteeren (één of twee geheele bladzijden in plaats van verscheidene kleine annonces), men geeft een gemeenschappelijken

catalogus uit, neemt gecombineerd deel aan tentoonstellingen, draagt vertegenwoordigingen (vooral buitenlandse) te zamen op aan één huis. Bij de voorbeelden, die Schulz-Mehrin gaf van deze horizontale aanéensluiting (in het geheel noemde hij 17 combinaties) liep het aantal deelnemers van 2 tot 20, in één geval zelfs tot 50. Gemiddeld waren het 6 à 7 fabrieken, die zich op deze wijze aanéensloten. Een eigenlijke fusie is daarbij uitzondering; slechts waar de invloed van het bankkapitaal de samenwerking doorzette, ontstond een geheel versmelten der deelen. De spreker wees op de bezwaren der fusie tegenover de contractuele samenwerking. Meestal zijn het firma's, die elkaar fel bestreden, die elkaar als gevaarlijke tegenstanders beschouwden en die nu moeten inzien, dat samenwerking „toch voordeliger” is. Worden de leiders van dergelijke fabrieken echter min of meer *gedwongen*, door het bankkapitaal, tot het entameeren eener zoodanige samenwerking, dan ontbreekt meestal van het begin af de goede geestesgesteldheid. Men heeft de grootste moeite zulke „paarden” in den pas te laten loopen. Is het dus al een snelle en zekere methode, de fabrieken door dergelijke uitwendige invloeden tot fusie te dwingen, de resultaten zijn véél beter indien voorzichtig en met veel tact een bespreking wordt ingeleid door een „Vertrauensstelle” en op grond daarvan een vrijwillige samenwerking tot stand komt. Op zoodanige wijze ontstonden dan ook de bestgeslaagde der combinaties, waarvan de spreker gewaagde. Dat verscheidene der groote concerns, die in den inflatietijd ontstonden, op roemlooze wijze sneuvelden, moet ten deele ook worden toegeschreven aan een dergelijk vitium originis. Verder bestaat nog het bezwaar tegen de zéér groote concerns, dat deze te „log” worden, te zeer het karakter krijgen van een bureaucratisch regeeringslichaam. Een onderzoek door het bureau van den spreker, dat nog niet geheel geëindigd is, leverde als voorloopig resultaat, dat de zuinigst werkende zelfstandige éénheid in de machinebouwrijverheid ongeveer 500—600 man omvat. Is de onderneming belangrijk groter, dan kan slechts een krachtige decentralisatie bereiken, dat een hoog rendement gevaarborgd blijft.

Een voordeel der horizontale aanéensluiting, dat door den spreker wat onvoldoende werd belicht, is de mogelijkheid tot het doen verrichten van spuurwerk, hetwelk buiten het bereik zou blijven van één der afzonderlijke fabrieken. Het oprichten van research-laboratoria is dan ook bevorderd door de gevormde combinaties. (Voor Nederland nog een vrijwel braak liggend terrein!)

De samenwerking behoeft geenszins beperkt te blijven tot één der beide grondvormen; men treft bij de grootere lichamen zowel de horizontale als de verticale betrekkingen. Op deze wijze kunnen de voordeelen van elk dier relaties worden verkregen, natuurlijk onder dezelfde beperkingen, die hierboven reeds zijn aangeduid. Een concreet voorbeeld levert het Krupp-concern, dat door het volgende schema wordt verduidelijkt.

	Productiestadium	Horizontale combinaties
Verticale combinaties	Grondstoffen	kolenmijnen — ertsmijnen — grafietgroeven — nikkelmijnen kopermijnen
	Tusschenproducten	hoogovens staalwerken — metaalwinning
	Halfproducten	staalgijetrij — walswerken — draadfabrieken
	Eindproducten	draadnagels — scheepswerf — locomotiefbouw — machinebouw — apparatenbouw

Ook internationale betrekkingen komen bij deze organisaties voor, waarvan de gloeilampenindustrie en de electrotechnische machine-industrie voorbeelden opleveren, maar ook de gewone machine-industrie (Lentz-scheepsmachines ook met Nederlandsche medewerking).

Geen groote beteekenis verkreeg tot nu toe de verticale aanéensluiting tusschen machinefabrikant en afnemer. Een verschijnsel doet zich hier voor, dat ook reeds besproken werd bij de betrekkingen tusschen grondstoffenfabrikant en machinefabrikant: is de leiding bij den *leverancier*, dan tracht deze veelal een afzet te forceeren, wat slechte resultaten geeft; is de leiding bij den *afnemer*, dan lukt het beter. Zoo noemde de heer Schulz-Mehrin enkele voorbeelden, waarbij de afnemer der machines een vruchtbare samenwerking met den machinefabrikant wist te verwezenlijken. Aan het slot van zijn voordracht wees hij erop, dat men wél van meening kon verschillen omtrent het nut (uit een oogpunt van nationale en wereldeconomie) der kartels en syndicaten, maar dat de beschreven vormen van samenwerking, beoogende een meer rationeele productie, zoowel voor de gemeenschap als voor den betrokken ondernemer voordeelen brengen.

In de discussie werd van verschillende zijden eenige détailcritiek geleverd, waarnaast echter bleek, dat men ook in ons land steeds duidelijker de noodzakelijkheid voelt van een meer rationeele productie, specialisatie, mogelijk gemaakt door vrijwillige samenwerking der betrokken industrieelen. Mogen de afdelingen van het Kon. Inst. van Ingenieurs, die deze vergadering belegden, de voldoening smaken, dat zulk een samenwerking een stapje dichterbij is gekomen door de gehouden voordracht en discussie. Er is mooi-werk te doen, niet het minst op het gebied van technischen research-arbeid, indien men de handen slechts wil inéenslaan.

D. DRESDEN.

BUITENLANDSCHE MEDEWERKING.

DE DUITSCHE GELD- EN KAPITAALMARKT.

Dr. Carl Krämer te Hamburg schrijft ons:

Dinsdag 10 Mei beleefde men op de deviezenmarkt een heeten dag. De vraag naar dollars en ponden nam een grooten omvang aan. Aangezien de Rijksbank slechts aarzelend deviezen afgaf, werd de koers der gouddeviezen in het vrije verkeer boven het goudpunt opgedreven. De dollar noteerde voorbijgaand 4,227. Geruchten over een onmiddellijk dreigende verhooging van de bankrente deden de ronde. Den volgenden dag kwamen op de effectenbeurs koersdalingen voor van 20 pCt. en meer, aangezien men een merkbare beperking van de verleenings van prolongatiecredieten vreesde.

De angstige verwachtingen, die deze gebeurtenissen wekten, bleken weldra overdreven. Een geringe zenuwachtigheid der deviezenhandelaren, angst voor verdere koersstijgingen, verbonden met een terugbetaling van groote posten buitenlandsch geld op korten termijn, hadden het beeld verergerd. Hoe staat het bij een rustige beschouwing met de grondslagen van het Duitse economische leven? De conjunctuur in het bedrijfsleven beweegt zich in bijna alle takken in een sterk opwaartsche richting, hetgeen reeds sinds maanden het geval is. Alle belangrijke cijfers over het economisch leven overtreffen in iedere maand het record van de voorafgaande. Men kan de hoogte van het ijzer- en staalverbruik als conjunctuurcijfer tot uitgangspunt nemen. Het bedroeg ongeveer 13.425.000 ton in Mei en overtrof elke voorafgaande maand sinds de stabilisatie van de Mark. Dit getal, dat sinds Maart 1926 verdubbelde, stelt niet slechts den omvang van de productie in de ijzer- en staalindustrie en de machine-industrie in het licht, doch het toont ook, dat andere takken van industrie en in het bijzonder de industrie van consumptiegoederen evenals de landbouw goede afnemers zijn van ijzer- en staalwerken. Zij wijst erop, dat deze industrieën bouwplannen uitvoeren, m.a.w., dat een goede gang van zaken hun toestaat nieuwe fabrieken te bouwen en nieuwe machines te kopen, waarvoor zij in de eerste plaats ijzer en staal en uit ijzer en staal vervaardigde goederen noodig hebben. In de hoogte van het ijzer- en staalverbruik komt ten slotte ook de omvang van de bedrijvig-

heid op het gebied van den woningbouw tot uitdrukking. Het is in dit jaar voor het eerst sinds den oorlog gelukt voldoende middelen ter financiering van bedrijfs- en woningbouw ter beschikking te stellen.

De behoefte aan nieuw kapitaal voor zulk een bouwprogramma is uiteraard aanzienlijk. Nu doet deze kapitaalbehoefte niet steeds een beroep op de markt. Veel kan binnen het bedrijf bestreden worden door de met den omvang van het bedrijfsleven stijgende kapitaalvorming. Immers in vele takken van industrie stegen in den laatsten tijd de kosten aan loonen en materialen langzamer dan de afzet. „De vooruitgang in het bedrijfsleven financiert zichzelf”. Voor zoover de kapitaalbehoefte een beroep deed op de markt in den vorm van leeningen van openbare lichamen of particuliere maatschappijen of door aandeelen-emissies bleek de markt tot half Februari over het algemeen voldoende kapitaalkrachtig. Half Februari, kort nadat de Rijksbank haar disconto tot op 5 pCt. verlaagd had, gaf het Rijk een leening uit van 500.000.000 Mark, die weliswaar voornamelijk door de deelname van openbare lichamen, zooals de Rijksbank, de Rijkspost, de Rijksverzekeringsbanken en Spaarkassen volledig werd geplaatst, doch die — zooals spoedig bleek — de kapitaalbronnen tot de grenzen van het mogelijke uitputte. Het bleek, dat de tijd om een leening van zulk een omvang tegen 5 pCt. aan de markt te brengen, nog niet rijp was. Terwijl in Januari aan binnenlandsche leeningen 196.000.000 R.M. aan de markt kwam en in Februari voor 680.000.000 R.M., werden in Maart nog slechts 62.500.000 R.M. geplaatst en in April slechts 51.000.000 R.M. De aandeelenmarkt werd door deze beperking minder getroffen. Het bovenstaande wijst erop, dat in de laatste twee à drie maanden de weg naar de kapitaalmarkt vernauwd, zoo niet geheel versperd was. Waarschijnlijk heeft men hier met een voorbijgaand verschijnsel te maken. De kapitalisten zijn afgeschrikt en de banken zijn met de aankondiging van nieuwe leeningen uitermate voorzichtig. Wil de binnenlandsche ondernemingswerkzaamheid door zulk een voorbijgaande verstopping van de kapitaalmarkt niet lijden, dan moeten, totdat de markt genezen is, credieten op korten termijn worden benut, d.w.z. bankcrediet en in tweede instantie rijksbankcredieten. De tweemaandelijksche balansen der grootbanken wijzen er op, dat sinds het midden van het vorige jaar de credietvraag met sprongen is gestegen. Men lette op de beweging in den post „Voorschotten in rekening-courant”.

Balansen van 10 groot-banken (Mill. R.M.)

	31-10-'25	30-6-'26	31-10-'26	28-2-'27
<i>Activa</i>				
Kas	132.9	171.1	171.2	156.1
Wissels	1320.7	1654.0	1658.7	1680.6
Prolongatie en beleening	115.5	341.8	711.6	1000.2
Voorschotten in Rek.-Courant..	2825.9	2853.3	3233.4	3718.3
<i>Passiva</i>				
Crediteuren	5003.1	5674.3	6386.9	7274.5

Uit de bankbalansen ziet men echter ook de toenemende vraag van den kant van de effectenspeculatie, die hoofdzakelijk in den post „prolongatie en beleening” tot uitdrukking komt. Wij hebben in Duitschland sinds begin 1926 een bijna ononderbroken stijging van de aandeelenkoersen gehad. De aandeelen-index, die door het Statistische Reichsamt berekend wordt, steeg van het laagste punt, 66,77 in December 1925, tot 168,10 in Maart 1927. De gemiddelde werkelijke rente der aandeelen bedraagt bij de tegenwoordige koersen ongeveer $3\frac{1}{2}$ à $3\frac{3}{4}$ pCt., terwijl de werkelijke rente van vaste rentedragende fondsen nog steeds bij 7 pCt. ligt. Het heeft niet aan stemmen ontbroken, die de innerlijke rechtvaardiging van dit

hooge koersniveau voor aandeelen in twijfel trokken en die beweerden, dat deze koersen zelfs bij de gunstigste ontwikkeling van het economisch leven niet in overeenstemming waren met de te verwachten dividenden. Ofschoon ook onder deze waarschuwendes stemmen, die natuurlijk in hoofdzaak van de industrie uitgingen, die van bankiers niet ontbraken, steeg toch, ondanks het vooruitzicht op een beperking, de omvang van het prolongatiecrediet van ultimo tot ultimo. De banken konden er niet toe komen af te zien van deze zeer winstgevende en zekere belegging. Een krachtig optreden van de Rijksbank was noodig, die meer dan eens op de noodzakelijkheid van een beperking der effectenspeculatie had gewezen om de banken tot een herziening van hun politiek te bewegen.

De Rijksbank is gedurende de laatste weken van twee verschillende zijden sterk aan credietvraag onderhevig geweest. De banken, die tegenover een toenemende credietvraag stonden, enerzijds van den kant van industrie en handel en anderzijds van den kant der effectenspeculatie, moesten in het bijzonder bij de ultimotermijnen sterker op de Rijksbank teruggrijpen. In 1926, gedurende de depressie, viel het der Rijksbank moeilijk zich van de noodzakelijke hoeveelheid binnenlandsche handelswissels te voorzien, die zij voor de dekking van haar circulatie noodig had. In het loopende jaar, vooral nadat de Bank het disconto tot 5 pCt. verlaagd had, veranderde de toestand. Het disconto van 5 pCt. werd effectief, aangezien de rente op de geldmarkt een stijgende tendens vertoonde. De gevolgen waren: een groot wisselaanbod per ultimo en een sterke vraag naar prolongatie. Tegen ultimo April bezat de Rijksbank voor het eerst een wisselvoorraad van meer dan 2 milliard Rijksmark. Er was voor de Rijksbank derhalve alles aan gelegen een vermindering van de credietverleening te bewerken en de banken ertoe te brengen de verleening van prolongatiecrediet in te perken, opdat plaats gemaakt zou worden voor productieve credieten aan het bedrijfsleven.⁴⁾ Een ontlasting van de binnenlandsche credietvraag kon de Rijksbank slechts gelegen komen. Mede op deze gronden zal de Rijksbank tot het besluit zijn overgegaan de banken tot het besluit te brengen de prolongatiegelden allengs met 25 pCt. te verminderen, een besluit, dat de inzinking op de effectenbeurzen gedurende de laatste dagen ten gevolge had.

Ook de internationale betrekkingen stelden eischen aan de Rijksbank. 1926 was in dit opzicht voor Duitschland gunstig geweest. De behoefte aan import

⁴⁾ Deze opmerking lijkt ons niet juist. Zij maakt den indruk of men een principieel onderscheid zou kunnen maken tusschen credieten aan het bedrijfsleven en beurscredieten in dien zin, dat slechts de eerstgenoemde productief zouden zijn. Prolongatiecredieten vormen slechts een doorgangsstadium. Het feit, dat zij in de eerste plaats worden besteed voor het koopen van effecten, wil niet zeggen, dat zij niet aan de kapitaalvorming ten goede zouden komen. Het is een veel voorkomende fout dit a priori te veronderstellen. Men vergeet in dat geval echter, dat tegenover iederen koop ook een verkoop staat. Wanneer A. geld leent om een aandeel te koopen op prolongatie, wil dit tevens zeggen, dat er ergens een B. moet zijn, die dit geld ontvangt en op zijn beurt besteedt. Eerst de vraag, of deze B. de winst, die hij op den verkoop van zijn aandeel maakte, zal besteden aan productieve of consumptieve uitgaven, beslist over de vraag, of een toename van gelden op prolongatie leidt tot een vergroting of tot een intoring van het nationale vermogen. In een tijdperk van stijgende conjunctuur, zooals Duitschland — o.a. blijkens bovenstaand artikel — thans doormaakt, zal men eerder het eerste dan het tweede geval mogen verwachten. Omgekeerd kunnen credieten aan het bedrijfsleven onder bepaalde omstandigheden, direct of indirect, leiden tot een intoring van het maatschappelijk vermogen. Voor zoover het de kapitaalvorming betreft, staan „bedrijfscredieten” en beurscredieten dan ook eerder naast dan tegenover elkander. — Of men ten slotte de koersstijging van de aandeelen op de beurs al of niet gewenscht of juist acht, blijft een probleem op zichzelf; met het bovenstaande heeft dit echter niets te maken. [Red.]

was gering, de uitvoer niet ongunstig. Daarenboven stonden buitenlandse credieten op langen termijn in voldoende mate ter beschikking. In de laatste maanden van 1926 kwam hierin verandering. Het nadeelige saldo van den buitenlandschen handel ten gevolge van een door de stijgende conjunctuur veroorzaakte behoefte naar invoer steeg weder tot 200 à 300 millioen R.M. per maand. Langdurige buitenlandse credieten werden in het eerste kwartaal van 1927 slechts voor 100.000.000 R.M. afgesloten. Daarbij kwam, dat de agent voor de herstelbetaling in de eerste maanden van het jaar meer dan 100.000.000 R.M. aan deviezen bijeenzamelde, minder door aankopen op de open markt dan door vorderingen op de Rijksbank, die vervolgens in April aan de crediteuren voor herstelbetalingen in baar werden overgemaakt. Deze verschillende omstandigheden hadden reeds in de eerste maanden een vermindering van den deviezenvoorraad der Rijksbank ten gevolge, die nog werd verscherpt door het feit, dat het buitenland zijn gelden op korten termijn aan de Deutsche markt onttrok, aangezien deze belegging niet meer rendabel was. Zelfs het binnenland zette herhaaldelijk gelden in het buitenland uit. In samenhang met de uitgifte van de staatsleening steeg vervolgens weer de spanning tusschen het renteniveau op de binnenlandsche en buitenlandsche markt en stroomden in Maart en April weer deviezen binnen, die echter den deviezenvoorraad van de Rijksbank niet aanvulden, doch slechts een nog sterker zinken konden verhinderen.

Bij een toenemende binnenlandsche vraag zag de Rijksbank derhalve haar dekkingsdeviezen verminderen. De hierboven genoemde „zwarte dag” was echter noodig om het publiek van den ernst van den toestand te overtuigen. De Rijksbank heeft tot nog toe niet besloten het disconto te verhoogen. Zij gelooft, dat de beperking der prolongatiegelden voorloopig voldoende is om de aanvragen van de zijde der banken in te perken en inderdaad: het verschil in rente, dat thans reeds tusschen de Deutsche en de buitenlandsche markten bestaat, is voor het buitenland een voldoende prikkel om gelden op korten termijn in Duitschland onder te brengen. De pogingen zullen thans in de volgende richting dienen te gaan: de binnenlandsche kapitaalmarkt nieuw leven inblazen, pogen om kapitaal op langen termijn uit het buitenland aan te trekken, voorzichtigheid betrachten bij reparatiebetalingen in baar geld en streven naar een nauwe samenwerking tusschen deviezenhandelaren, Rijksbank en den agent voor de herstelbetalingen. Wellicht is het op deze wijze mogelijk een nadeelige storing van de binnenlandsche conjunctuur door den beperkten voorraad aan deviezen en den daarmede in verband staanden gespannen toestand bij de Rijksbank te verhinderen.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van scheepsvrachten.

De tarieven voor het charteren van volle ladingen, schrijft „The Economist”, daalden, zooals uit het indexcijfer blijkt, gedurende April met 6,34 pCt. Deze daling volgde op een daling van 1,63 pCt. in Maart. Het indexcijfer van de vorige maand 129,21 steekt gunstig af tegen het cijfer voor April 1926, toen het lage niveau van 102,34 werd bereikt en is bijna 7 pCt. hooger dan het cijfer voor April 1925. De cijfers voor de overeenkomstige maanden 1924 en 1923 waren resp. 136,37 en 134,31. De eerste tabel vertoont de bewegingen der verschillende groepen in het indexcijfer, terwijl de tweede de veranderingen aangeeft, die gedurende de afgelopen maand in het indexcijfer van iedere groep en sub-groep hebben plaats gevonden, waarbij het cijfer 100 telkens het gemiddelde niveau gedurende de periode 1898—1913 voorstelt.

Gedurende de vorige maand was de tramp-vaart in het Oostelijk halfrond bijzonder zwak. Zaken in thuisvrachten van Indië, het Verre Oosten en Australië

Datum	Europeesche wateren	Noord-Amerika	Zuid-Amerika	Britsch-Indië	Verre Oosten en Stille Zuidzee	Australië	Totaal
Basis (Gemiddelde v. 1898—1913)	100	100	100	100	100	100	100
(Gemidd.v.1913)	110,0	113,1	123,4	106,3	117,4	127,9	116,3
Febr. 1920	814,3	529,9	757,5	744,8	587,0	712,2	691,0
Dec. „	268,9	277,2	244,1	256,8	286,7	347,2	280,1
Dec. 1921	160,1	164,1	163,7	144,4	141,3	166,5	156,7
Dec. 1922	137,1	135,2	129,2	122,6	136,1	159,3	136,6
Dec. 1923	134,0	132,7	120,1	124,4	125,1	144,2	130,2
Dec. 1924	117,4	129,2	119,5	119,8	129,3	161,1	129,4
Dec. 1925	117,0	121,6	117,0	110,1	110,1	154,9	121,8
April 1926	112,4	95,0	116,6	109,2	83,9	97,0	102,3
Mei „	111,4	102,6	115,8	107,9	78,1	99,7	102,6
„ „	114,1	102,6	110,0	72,7	78,1	99,7	96,2
„ „	110,8	105,0	121,1	120,4	98,3	92,6	108,0
„ „	112,3	105,0	120,6	97,7	98,3	92,6	104,4
„ „	110,9	116,2	134,4	119,8	98,8	124,6	117,5
„ „	112,6	116,2	147,4	96,5	98,8	124,6	116,0
„ „	111,6	127,8	133,7	119,6	100,9	151,3	124,2
„ „	114,7	127,8	145,8	96,0	100,9	151,3	122,8
„ „	113,7	140,3	144,3	121,7	104,1	154,9	129,8
„ „	121,1	140,3	167,1	100,2	104,1	154,9	131,3
„ „	128,1	214,6	175,1	141,7	144,4	170,9	162,5
„ „	197,6	214,6	228,6	140,3	144,4	170,9	182,7
„ „	130,5	224,4	174,3	158,0	161,8	181,6	171,8
„ „	212,3	224,4	227,1	172,9	161,8	181,6	196,7
„ „	139,7	156,1	145,9	132,9	129,2	179,8	147,3
„ „	126,4	136,5	139,1	122,7	136,7	166,5	138,0
„ „	125,0	132,6	140,1	130,4	145,2	168,2	140,2
„ „	123,8	131,1	136,2	132,1	143,5	161,1	138,0
„ „	118,9	133,0	133,0	124,4	128,9	137,1	129,2

	Indexcijfer	+ of -
Golf van Biscaye; uitgaande vracht..	119,27	— 1,83
„ „ „ thuisvracht.....	140,33	— 3,22
Middell. Zee; uitgaande vracht.....	155,55	+ 0,39
„ „ „ thuisvracht.....	116,05	— 8,48
Noord-Amerika.....	132,98	+ 1,90
Zuid-Amerika; uitgaande vracht....	98,67	— 4,79
„ „ „ thuisvracht.....	167,27	— 1,76
Indië; uitgaande vracht.....	141,05	+ 2,10
„ „ „ thuisvracht.....	107,72	— 17,54
Het verre Oosten, enz.....	128,91	— 14,56
Australië.....	137,09	— 24,04

waren strikt beperkt en de vrachten ondergingen een scherpe daling. In de Europeesche wateren bleven kolenvrachten van Groot-Brittannië naar de Middellandsche Zee tamelijk levendig, maar aanbod van tonnage toonde neiging de vraag te overtreffen, meer in het bijzonder voor dicht bij het Continent gelegen afladingshavens en voor thuisvrachten in erts van Noord-Afrika. Verschepers waren in staat in vele richtingen tegen lage tarieven aan hun eischen te voldoen. Voor de reeders waren La Plata, dat een buitengewoon groote hoeveelheid tonnage tegen gematigde vaste prijzen bleef opnemen en de St. Lawrence, waarvoor bevrachtingen op van te voren vastgestelde data gedurende de volgende drie maanden tot stand kwamen tegen betrekkelijk goede vrachtprijzen, de meest bevredigende afdelingen der markt. Graan van de Atlanti-

(1913 = 100)

Maand	1923	1924	1925	1927
Januari.....	114,05	117,11	114,49	118,59
Februari.....	112,73	123,78	115,96	120,54
Maart.....	115,23	122,09	106,63	118,58
April.....	115,45	117,22	104,24	111,06
Mei.....	114,55	114,27	98,23	
Juni.....	106,82	108,62	91,74	
Juli.....	103,39	103,75	94,90	
Augustus.....	100,16	104,43	95,87	
September.....	103,04	110,50	98,19	
October.....	107,86	115,55	99,49	
November.....	111,21	112,76	102,23	
December.....	111,81	111,21	104,67	
Jaarl. gemiddeld.	106,69	113,44	102,22	

sche zeekust der Vereenigde Staten vertoonde weinig verandering. De verhouding van het indexcijfer tot het gemiddelde van 1913 wordt in de bovenstaande tabel aangetoond, waarin het jaar 1926 is weggelaten in verband met de kolenstaking:

Ondanks de reactie, welke de vorige maand in het gemiddeld niveau der vrachten plaats vond, is de algemeene toon van de „tramp”markt op het eind van April veel gezonder dan vorig jaar of 1925 in dit seizoen, en, tenzij de Europeesche vraag naar granen van Noord- en Zuid-Amerika plotseling terugloopt, is het misschien niet te optimistisch te hopen, dat de grotere booten voor volle lading dezen zomer een beter emplot zullen kunnen vinden dan in de laatste jaren het geval is geweest. Tegelijkertijd geven de huidige vrachttarieven op vele reizen blijkbaar weinig winst te zien en de toestand der booten, welke overheerschend afhankelijk zijn van den inter-Europeeschen kolenhandel is verre van bevredigend.

ONTVANGEN:

Van Paciolo tot Stevin. Een bijdrage tot de leer van het boekhouden in de Nederlanden, door Dr. P. G. A. de Waal. Roermond, 1927; J. J. Romen & Zonen.

1. *Subsides directs et indirects.*
2. *Taxes différentielles sur la circulation, la consommation ou la manutention des marchandises importées, d'origine étrangère.*
3. *Réglementation des contingents de marchandises admis à l'importation et à l'exportation.* Section économique et financière de la Conférence économique internationale, Genève, mai 1927. Genève, 1927; Société des Nations.

La Législation sur les cartels et les trusts. Monographie transmise par M. Lahmers, Membre du Comité préparatoire de la Conférence économique internationale. Genève, 1927; Société des Nations.

Marques d'origine. Première partie: Obligation d'apposer la marque d'origine sur les Marchandises. Note établie par le Secrétariat de la Société des Nations.

Deuxième partie: Observations sur les appellations d'origine et sur les législations qui s'y rapportent. Communication de M. le Dr. Trendelenburg, Membre du Comité préparatoire de la Conférence (avec annexes). Genève, 1927; Société des Nations.

Leerboek van het Nederlandsche Recht der Order- en Toonderpapieren, door Mr. Chr. Zevenbergen, Lector aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Arnhem, 1927; S. Gouda Quint.

Mémoire sur le Charbon. Volume II. Section économique et financière de la Conférence économique internationale, Genève, mai 1927. Genève, 1927; Société des Nations.

Industrie de la soie artificielle. Section économique et financière de la Conférence économique internationale, Genève, mai 1927. Genève, 1927; Société des Nations.

Les questions agricoles au point de vue international. Institut international d'agriculture. Conférence économique internationale, Genève, mai 1927. Genève, 1926; Société des Nations.

Recueil des Traités et des Engagements internationaux, enregistrés par le Secrétariat de la Société des Nations. Volume L, 1925—1926—1927, Nos. 1, 2, 3 & 4.

Les cartels internationaux, par D. H. MacGregor, Professeur d'Economie politique à l'Université d'Oxford. Genève, 1927; Société des Nations.

Industrie des constructions mécaniques. Volume I. Section économique et financière de la Confé-

rence économique internationale, Genève, mai 1927. Genève, 1926; Société des Nations.

Staatsmijnen in Limburg 1902—1927. Heerlen, 1927.

Mémoire sur les balances des paiements et sur les balances du commerce extérieur 1911—1925.

Volume II. Statistiques du commerce extérieur de soixante-trois pays (y compris chiffres sommaires provisoires pour 1926). Genève, 1927; Société des Nations.

Recueil des Traités et des Engagements internationaux, enregistrés par le Secrétariat de la Société des Nations. Volume LI, 1926—1927, Nos. 1, 2, 3 & 4.

MAANDCIJFERS.

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

(In duizenden gulden).

	April 1927		April 1926	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op ult ^o	123.321		115.665	
Bijschrijvingen	1.384.361	372.743	1.128.515	397.095
wegens:				
a. Stortingen	599.575	99.875	486.339	94.596
b. Overschrijvingen.				
1. van andere rek.	784.658	257.600	642.176	302.499
2. van Ned. Bank.	128	15.238	2)	2)
c. And. onderwerpen		29		
Afschrijvingen	890.216	363.974	694.666	400.701
wegens:				
a. Chèques	169.609	53.179	108.794	98.169
b. Overschrijvingen.				
1. van andere rek.	690.674	257.600	567.092	302.499
2. van Ned. Bank.	749	53.158	2)	2)
c. And. onderwerpen	29.184	37	18.780	33
Gezamenlijk tegoed op ult ^o		95.127		103.893
Bedrag der belegging ¹⁾		67.453		68.660

¹⁾ Het bedrag, dat vroeger tegen vergoeding van rente aan de schatkist werd verstrekt, wordt tegenwoordig, voor zoover het nog niet voor vaste belegging is aangewend, te zamen met andere bedragen in rekening-courant met het Staatsbedrijf der posten en telegrafie begrepen en is daarom niet meer in het bedrag der belegging begrepen.

²⁾ Sinds Juli 1926 overschrijvingen Ned. Bank afzonderlijk.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	April 1927		April 1926	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	52.195	f 3.507.894.000	51.226	f 2.676.987.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk	39.638	„ 3.157.571.000	37.283	„ 2.295.104.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	1.566	„ 9.547.000	1.887	„ 10.805.000

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	April 1927		April 1926	
	In millioenen	Aantal	In millioenen	Aantal
Giro's (eenzijdige vermelding)				
Girobetalingen aan gemeentestellingen	f 36.9	18.113	f 48.8	13.703
Girobetalingen aan particulieren	„ 24.-	85.629	„ 21.8	73.367
Geldomzet.				
Ontvangsten	„ 4.6	6.549	„ 4.7	6.708
Betalingen	„ 7.2	30.246	„ 7.6	30.580
Part.rekeninghouders	„ 19.9	29.857	„ 18.5	26.942
Waarvan rekeningh. welke gelden voor 1 jaar vast hebben gedeponerd	„ 9.2	3.274	„ 8.8	2.794

1) Gemiddeld saldo te goed. 2) Einde der maand.

STATISTISCH OVERZICHT VAN DEN ECONOMISCHEN TOESTAND VAN NEDERLAND.
(Niet met * gemerkte gegevens ontleend aan het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

	1926					1927			Jan./Maart	
	Aug.	Sept.	Oct.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Maart	1926	1927
Arbeidsmarkt.										
Bedrag der gehouden aanbestedingen × f 1000	11.367	10.063	13.113	8.489	13.776	8.346	7.441	12.651	28.518	28.437
waaronder voor fabrieksbouw × f 1000	114	363	591	250	219	308	349	291	1.027	949
Staats- en part. mijnen. Aantal arbeiders op 1 ten der maand	31.695	31.782	32.024	32.308	32.727	33.049	33.212	33.228	31.208 ¹²⁾	31.208 ¹²⁾
*Metaalindustrie. Aantal meerderj. arbeiders op 1 Jan. en 1 Juli	29.766 ¹³⁾					28.772			27.263 ¹³⁾	
Haven- bedrijf { Gemiddeld aantal taken p. week v. Amsterdam alle b. d. „Havenarbeids-Reserve“ (× 1000) ingeschr. losse arbeiders tezamen } Rotterdam	19,4	18,7	19,7	22,2	22,6	18,8	18,8	18,6	15,7	18,7
	46,1	47,7	48,8	45,1	47,3	40,8	38,9	38,1	39,7	39,3
Indexcijfer der Werkloosheid.										
	5,9	6,—	6,2	7,6	10,3	13,2	§ 9,8	§ 6,6	10,2	§ 9,9
Arbeidsbemiddeling.¹⁾										
Aanbiedingen v. werkzoekenden { Ingeschreven ged. de maand... Overgebl. op het einde v. de mnd. } × 1000	48,1	50,5	49,2	58,4	67,8	57,1	49,9	48,2	146,8	155,2
Aanvragen van werkgevers { Ingeschreven ged. de maand... Overgebl. op het einde v. de mnd. }	22,3	25,1	21,8	20,6	20,7	22,7	20,8	27,6	67,6	71,1
Plaatsingen	18,1	19,7	17,4	16,9	16,7	18,3	16,3	21,4	54,0	56,0
Arbeidsloon.										
Ondergrondse arbeiders { bij de mijnen } f 5,42 f 5,46 f 5,50 f 5,49 f 5,69 f 5,68 f 5,44 f 5,42 f 5,34 ¹²⁾ f 5,34 ¹²⁾	3,91	3,91	3,91	3,92	4,07	4,13	3,98	3,92	3,89 ¹²⁾	3,89 ¹²⁾
Bovengrondsche { (loon per dienst) }	§ f 34,83 ¹⁴⁾		§ f 34,54						34,67 ¹⁵⁾	34,67 ¹⁵⁾
Vaste havenarbeiders { Amsterdam } weekinkomen ... { Rotterdam }	0,93	0,88	0,91	0,92	0,94	0,94	0,93	0,94	0,91 ¹²⁾	0,91 ¹²⁾
Bouwbedrijven { Metselaar uurinkomen } „ 0,91 „ 0,90 „ 0,89 „ 0,90 „ 0,90 „ 0,91 „ 0,89 „ 0,90 „ 0,93 ¹²⁾	0,85	0,84	0,82	0,84	0,84	0,84	0,83	0,84	0,85 ¹²⁾	0,85 ¹²⁾
Amsterdam. { Timmerman } „ 0,91 „ 0,90 „ 0,89 „ 0,90 „ 0,90 „ 0,91 „ 0,89 „ 0,90 „ 0,93 ¹²⁾									0,85 ¹²⁾	0,85 ¹²⁾
Amsterdam. { Opperman } „ 0,85 „ 0,84 „ 0,82 „ 0,84 „ 0,84 „ 0,84 „ 0,83 „ 0,84 „ 0,85 ¹²⁾									0,85 ¹²⁾	0,85 ¹²⁾
Metaalindustrie, uurinkomen van meerderjarige arbeiders			f 0,61 ¹⁶⁾						0,59 ¹⁷⁾	0,59 ¹⁷⁾
Voortbrenging en verbruik.										
Zee. { aanvoer in Ned. havens ²⁾ } × 1000 K.G. 11.145 \$ 12.575 \$ 22.120 \$ 14.604 \$ 8.970 \$ 3.611 \$ 4.098 \$ 7.242 ¹⁸⁾ \$ 7.709 ¹⁸⁾									2.503 ¹⁸⁾	2.416 ¹⁸⁾
visserij. { opbrengst × f 1000 } 2.566 2.711 4.001 3.109 2.097 1.239 1.177 2.503 ¹⁸⁾ 2.416 ¹⁸⁾									2.227	2.227
*Productie der kolennijnen × 1000 ton ³⁾ 759 \$ 770 \$ 788 \$ 774 \$ 798 \$ 739 \$ 693 \$ 794 \$ 2.227										
Voor binnenlandsch verbruik beschikbaar gekomen hoeveelheid steenkolen × 1000 ton ⁴⁾ \$ 597 \$ 890 \$ 972 \$ 830 \$ 974 \$ 884 \$ 856 \$ 904 \$ 2.652 \$ 2.743									46.677	50.881
In consumptie gebrachte suiker ⁵⁾ × 1000 K.G. 16.351 18.013 18.671 18.509 17.987 15.177 14.306 21.308 46.677 50.881									3.357	3.002
Aan de consumptie onttrokken suiker ⁶⁾ × 1000 K.G. 790 774 1.041 988 1.244 1.088 1.009 906 3.357 3.002									133.605 ¹²⁾	133.605 ¹²⁾
Schepen in aanbouw; inhoud in bruto Register-ton ⁷⁾ 160.604 160.604 160.604 145.005 145.005 133.645 133.645 133.645 133.605 ¹²⁾ 133.605 ¹²⁾									140	132
Indexcijfers prijzen landbouw- en veeteeltart. basis 130 127 128 133 135 132 133 132 140 132									163	159
Indexcijfers productiekosten van den landbouw 1910-14 158 158 159 161 160 158 159 159 163 159										
Handel en Verkeer.										
Handelsbeweging zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal (in millioenen) { Invoer } 196 208 202 201 207 188 190 227 615 605										
{ Uitvoer } 160 178 168 160 151 135 135 161 394 432										
{ Saldo invoer... } 36 30 35 41 56 53 55 65 221 173										
Ontvangsten der Spoorwegmaatsch. (in millioenen) 15,9 13,9 13,8 12,7 12,2 \$ 11,8 \$ 11,0 \$ 12,4 38,5 35,3									117,25	107,70
Ontvangsten per dagkilometer sedert 1 Jan. (in gld.) 125,11 125,39 125,05 124,28 108,21 \$ 104,75 \$ 106,47 \$ 107,70 117,25 107,70										
Inklaringen (geladen Nieuwe Waterweg) (in 1000 N.R.T.) { zeeschepen } 1.544 1.485 1.527 1.505 1.682 1.506 1.464 1.616 3.843 4.586									9.042	10.055
{ IJmuiden } 364 311 316 358 333 351 308 347 7.918 8.408									3.315	6.093
Inklaringen { Lobith (geladen rivierschepen in 1000 ton uitklaringen) van 1000 K.G. } 1.285 1.561 1.925 1.584 1.880 1.972 2.024 2.096 3.315 6.093									64	11
Opgelegde zeeschepen o.f.d. ten der maand: aantal ⁸⁾ 12 8 6 4 3 3 3 4 4 4 332 11									4	11
Idem: bruto inhoud in 1000 register-tonnen ⁹⁾ 44 20 6 4 3 3 3 4 4 4 332 11									110,5	138,7
*Indexc. v. scheepsvrachten. (Volle ladingen „The Econom.“) 124,2 129,8 162,5 171,8 147,3 138,0 140,2 138,0 110,5 138,7									4.976	5.274
*Goederenvervoer { Gelost bij invoer... } (in 1000 ton) 2.071 2.228 1.967 1.793 1.987 1.643 1.646 1.990 4.976 5.274									2.087	2.259
{ Geladen bij uitvoer... } 1.286 1.181 1.092 1.097 952 736 694 829 2.087 2.259									5.511	8.567
{ Doorgevoerd met overlading } 3.290 3.270 3.350 2.969 3.214 2.616 2.979 2.971 5.511 8.567										
Prijzen, kosten van levensonderhoud.										
*Indexcijfers der groothandelsprijzen { Algemeen cijfer in Nederland (1913 = 100) } 139 140 143 147 147 145 146 144 149 145									151	148
{ Voedingsmidd. e.d. levens- onderhoud. } 134 135 142 150 150 148 149 148 151 148									95,7 ¹²⁾	95,7 ¹²⁾
{ Arb.gez. A'dam (1 Oct. '23-30 Sept. '24 = 100). } 93,0 95,0 95,0 95,0 95,0 95,0 95,0 95,0 95,0 95,0									79,7	79,6
{ Arb.gez. te 's-Gravenhage (1921 = 100). } 78,7 79,4 79,4 80,3 80,3 80,3 80,3 80,3 80,3 80,3									81,0 ¹²⁾	81,0 ¹²⁾
{ Ambtenaarsgez. te 's-Gravenhage (1921 = 100) }										
Financiëwezen.										
*Opbrengst Rijksmiddelen (totaal) ... 36,3 41,6 41,4 44,2 38,7 46,8 37,8 40,1 118,9 124,7									1,437	1,773
* Beursbelasting ... (in millioenen) { ... } 0,349 0,448 0,488 0,452 0,241 0,648 0,588 0,536 1,437 1,773									15,09	14,56
* „ Invoerrechten ... { ... } 4,47 4,84 4,88 4,83 4,50 4,49 4,68 5,39 15,09 14,56									1,019	1,009
* „ Statistiekrecht ... { ... } 0,352 0,359 0,369 0,368 0,339 0,320 0,320 0,380 1,019 1,009									996	955
*Gegireerd door den Postch. en Girodienst (in millioenen) 300 335 317 334 351 352 288 316 996 955									7.468	9.727
*Giro-omzet bij de Ned. Bank (in millioenen) 2,660 2,688 3,319 3,421 3,335 3,416 3,031 3,281 7.468 9.727									448 ¹²⁾	448 ¹²⁾
*Opereerd kapitaal der Ned. Bank ¹⁰⁾ (in millioenen) 449 451 461 453 430 444 417 427 448 ¹²⁾ 448 ¹²⁾									3,50	3,50
*Wisseldisconto der Nederl. Bank { gemiddeld pCt. } 3,50 3,50 3,50 3,50 3,50 3,50 3,50 3,50 3,50 3,50									2,67	3,32
*Particulier disconto 2,65 2,90 2,85 3,22 3,39 2,99 3,47 3,50 2,67 3,32									2,72	3,37
*Prolongatie 2,50 2,80 2,73 3,23 3,88 2,93 3,62 3,55 2,72 3,37										
Gemiddeld rendement van oblig. 1921-5 = 100 { I. Nijverheid [Aand. van 49 ondern.] } 91 91 92 92 91 94 101 105 104									101	101
{ II. Bank- en credietinstell. [Aand. van 7 ondern.] } 97 98 99 100 100 99 102 104 101									113	113
{ III. Scheepvaart [Aand. van 7 ondern.] } 84 89 95 99 99 102 110 115 113									148	148
{ IV. Indische fondsen [Aand. van 24 ondern.] } 142 148 145 144 143 144 144 148 148									106	103
{ V. Petroleum [Aand. Kon. Ned. Petr. Mij.] } 105 106 101 102 105 106 107 106 103									4,05	4,05
{ I. Ned. Grootboekobligaties } 3,93 3,94 3,94 3,96 4,01 3,98 4,05 4,05 4,05									4,73	4,70
{ II. Nederl. Staatsleeningen } 4,55 4,56 4,54 4,65 4,66 4,61 4,72 4,73 4,70									4,96	4,96
{ III. Ned. Indische leeningen } 4,84 4,88 4,90 4,95 4,99 4,94 4,99 4,96 4,96									4,72	4,72
{ IV. Gemeent. en provinc. leeningen } 4,58 4,54 4,59 4,66 4,70 4,68 4,71 4,72 4,72									4,66	4,66
{ V. Spoorwegleeningen } 4,44 4,43 4,46 4,47 4,48 4,51 4,67 4,66 4,66									4,76	4,76
{ Fondsen II tm. V } 4,60 4,60 4,62 4,68 4,71 4,68 4,77 4,77 4,76									90,1	122,4
*Emissies (onder aftrek conversies ¹¹⁾) (in mill.) 24,8 112,2 38,1 117,8 49,7 35,1 48,1 39,2 90,1 122,4										
Aantal uitgesproken Faillissementen.										
	236	378	312	321	299	307	339	338	980	984

§ Voorloopige cijfers.
¹⁾ 40 distr.- en 3 andere arb.beurzen en, voor zoover bekend, de correspondentensch. der arb.bemiddeling. ²⁾ Zoowel door Nederl. als buitensc. schepen. ³⁾ Kolensijk niet inbegrepen. Wel zijn inbegr. de eigen consumptie der mijnen en de kolen, die aan de mijnwerkers gegeven worden [z.g. „Deputatkolnen“]. ⁴⁾ Saldo invoer plus eigen productie. ⁵⁾ D.w.z. onder betaling van accijns in het vrije verkeer gebracht. Aangenomen mag worden, dat deze suiker binnenkort de consumenten bereikt. ⁶⁾ D.w.z. waarvoor restitutie van accijns is verleend wegens

uitvoer in den vorm van suikerhoudende goederen. ⁷⁾ Op den laatste van het kwartaal. Cijfers van Lloyds. ⁸⁾ Te A'dam en te R'dam. ⁹⁾ A'dam, R'dam, Vlissingen, Vlaardingen, Hoek van Holland, IJmuiden en overige havens. ¹⁰⁾ Zonder voorschot aan den Staat en schatkiptromessen rechtstreeks; 3e weekbalans v. d. maand. ¹¹⁾ Nom. bedrag voor Oct. 108,5; Nov. 27,0; Dec. 15,1; Mrt. '27 5,0; Jan./Mrt. '26 87,9; Jan./Mrt. '27 5,0. ¹²⁾ Mrt. '13 Juli. ¹³⁾ 3e kwartaal. ¹⁴⁾ 4e kwartaal '25. ¹⁵⁾ 2e halfjaar '17 2e halfjaar '25. ¹⁶⁾ Jan./Febr.

April 1927

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 3½ 3 Oct. '25)	Zwits. Nat. Bk. 3½ 22 Oct. '25
Bel. Binn. Eff. 4½ 3 Feb. '27	N. Bk. v. Denem. 5 24 Juni '26
Vrsch. in R.C. 5½ 3 Feb. '27	Zweedsche Rbk 4 21 Apr. '27
Javaasche Bank... 4 14 Juli '26	Bank v. Noorw. 4½ 26 Oct. '26
Bank van Engeland 4½ 21 Apr. '27	Bk. v. Tsjecho-slowakije . . 5 8 Mrt. '27
Duitsche Rijksbank 5 11 Jan. '27	N. Bk. v. O'rijk. 6 4 Feb. '27
Bank v. Frankrijk. 5 14 Apr. '27	N. Bk. v. Hong. 6 25 Aug. '26
Belgische Nat. Bnk. 5½ 27 Apr. '27	Bank v. Italië. 7 17 Juni '25
Fed. Res. Bank N.Y. 4 12 Aug. '26	Bank v. Italië. 7 17 Juni '25
Bank van Spanje... 5 23 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 5½

OPEN MARKT.

	1927				1926	1925	1914
	14 Mei	9/14 Mei	2/7 Mei	25/30 April			
Amsterdam Partic. disc.	3½/8	3½/8-7/16	3½/8-1/2	3½/2	2½/16-3	3½/2-3/4	3½/8-3/16
Prolong.	3½/4	3½/4-2/4	3½/4-4½/2	4-1/4	3	2½/2-3	2½/4-3/4
Londen Daggeld ..	3-1/4	3-4½/4	3½/4-4½/2	3-4	4-1/4	3½/4-5½/2	1½/4-2
Partic. disc.	3½/8-1½/16	3½/8-1½/16	3½/8-1½/16	3½/8-3/4	4½/32-5/8	4½/8-3/4	2½/4-3/4
Berlijn Daggeld ..	4¼/4-6½/2	4¼/4-6½/2	6-8½/2	3½/2-8½/2	3½/2-5	7-10	—
Partic. disc.	47/8	47/8-5	47/8	45/8-3/4	43/4	8	—
30-55 d...	47/8	47/8-5	47/8	45/8-3/4	43/4	7½/8-8	2½/8-1/2
56-90 d...	47/8	47/8-5	47/8	45/8-3/4	43/4	—	—
Waren-wchsel.	5	5	5	47/8-5	5¼/4-1/2	8¼/4-7/8	—
New York Call money	4½/2-3/4	4-3/4	4-3/4	4-5¼/4	3½/2-4¼/4	3½/2-4¼/4	1½/4-2½/2
Partic. disc.	3½/4	3½/4	3½/4	3½/4	3½/4	3½/4	—

1) Call money-koers van 13 Mei en daaraan voorafgaande weken t/m Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia *)
10 Mei 1927	2.49 7/8	1213 1/8	59.14 1/2	9.79	34.71 1/2	100 1/8
11 " 1927	2.49 7/8	12.14	59.17	9.79	34.72	100 1/8
12 " 1927	2.49 7/8	1214 1/8	59.19	9.79	34.72 1/2	100 1/8
13 " 1927	2.49 7/8	12.14	59.19 1/2	9.79	34.72	100 1/8
14 " 1927	—	12.13 7/8	59.21	9.79	34.71 1/2	100 1/8
16 " 1927	2.49 15/16	12.13 7/8	59.21 1/2	9.79	34.72 1/2	100 1/8
Laagste d.w. 1)	2.49 3/4	12.13 7/8	59.09	9.77	34.70	100
Hoogste d.w. 1)	2.50	12.14 1/4	59.23	9.80	34.75	100 3/4
9 Mei 1927	2.49 15/16	12.14 1/4	59.20 1/2	9.79	34.73	100 1/8
2 " 1927	2.49 7/8	1213 1/8	59.22 1/2	9.79	34.75	100 3/4
Muntpariteit	2.48 3/4	12.10 1/2	59.26	48.—	34.59	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan **)	Madrid **)
10 Mei 1927	48.06	35.20	7.40	1.59	13.44	44.15
11 " 1927	48.06	35.20	7.40	1.59	13.67	44.16
12 " 1927	48.06	35.20	7.40	1.58	13.46	43.97 1/2
13 " 1927	48.06	35.17 1/2	7.40	1.57 1/2	13.48	43.72
14 " 1927	48.06	35.20	7.40	1.57 1/2	—	—
16 " 1927	48.08	35.17 1/2	7.40	1.57 1/2	13.53 1/2	43.79
Laagste d.w. 1)	48.03	35.10	7.39	1.55	13.35	43.65
Hoogste d.w. 1)	48.10	35.30	7.42 1/2	1.65	13.67 1/2	44.20
9 Mei 1927	48.06	35.20	7.40	1.60	13.78	44.21
2 " 1927	48.06	35.17 1/2	7.40	1.60	12.81 1/2	44.30
Muntpariteit	48.—	35.—	7.40	48.—	48.—	48.—

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos Aires 1)	Montreal 1)
10 Mei 1927	66.85	66.70	64.55	6.30	106	2.50
11 " 1927	66.82 1/2	66.70	64.55	6.30	105 3/4	2.50
12 " 1927	66.85	66.70	64.55	6.30	105 3/4	2.50
13 " 1927	66.85	66.70	64.52 1/2	6.30	105 3/4	2.50
14 " 1927	66.85	66.70	64.55	6.30	105 3/4	2.50
16 " 1927	66.85	66.70	64.55	6.30	105 3/4	2.50 1/8
Laagste d.w. 1)	66.80	66.60	64.45	6.28	105 3/4	2.49 3/4
Hoogste d.w. 1)	66.90	66.75	64.60	6.32	106 1/4	2.50 3/4
9 Mei 1927	66.85	66.70	64.62 1/2	6.30	105 3/4	2.50
2 " 1927	66.85	66.70	64.40	6.30	105 3/4	2.50 3/16
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	6.26 1/2	105 3/8	2.48 3/4

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Wettelijk gestabiliseerd tusschen 7.53 3/8 en 7.21 1/2.

In het eerste nummer van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
10 Mei 1927	4,85 7/8	3,91 7/8	23,66	40,02
11 " 1927	4,85 7/8	3,91 7/8	23,67 3/8	40,02
12 " 1927	4,85 7/8	3,91 7/8	23,68 1/2	40,02
13 " 1927	4,85 5/8	3,91 3/4	23,68 1/2	40,01 1/2
14 " 1927	4,85 5/8	3,91 3/8	23,69	40,—
16 " 1927	4,85 9/16	3,91 1/8	23,69 1/2	40,00 1/4
17 Mei 1926	4,86 11/16	3,01	23,80	40,25
Muntpariteit ...	4,8667	19,30	23,81 1/4	40 3/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noterings-eenheden	30 Apr. 1927	7 Mei 1927	9/14 Mei 1927 Laagste	14 Mei 1927 Hoogste
Alexandrië ..	Piastr. p. £	97 3/4	97 3/4	97 7/16	97 7/16
Athene	Dr. p. £	365	364	363	369
Bangkok ...	Sh. p. tical	1/10 3/4	1/10 3/4	1/10 3/4	1/10 3/4
Budapest ...	Pen. p. £	27.87	27.88 1/2	27.83	27.90
B. Aires 1) ...	d. p. \$	47 19/32	47 19/32	47 1/2	47 5/8
Calcutta ...	Sh. p. rup.	1/52 7/32	1/57 1/8	1/56 7/8	1/53 1/32
Constantin ..	Piastr. p. £	945	935	915	940
Hongkong ...	Sh. p. \$	2/0 3/8	2/0 3/8	2/0	2/0 5/8
Kobe	Sh. p. yen	1/11 7/8	1/11 7/8	1/11 5/8	1/11 5/8
Lissabon 1) ...	d. per Esc.	217 3/32	217 3/32	217 3/32	217 3/32
Mexico	d. per \$	24	24	23	25
Montevideo 1)	d. per \$	49 3/4	50	49 3/8	50 1/8
Montreal 1) ...	\$ per £	4.85 1/2	4.85 1/2	4.85 3/8	4.85 3/8
R.d. Janeiro 1)	d. per Mil.	527 3/32	528 3/32	513 1/16	527 3/32
Shanghai ...	Sh. p. tael	2/6 3/8	2/6 3/8	2/6 1/4	2/7 1/8
Singapore ...	id. p. \$	2/3 3/4	2/3 3/4	2/3 3/8	2/3 25/32
Valparaiso 1)	\$ p. £	39.82	39.85	39.82	39.85
Warschau ..	Zl. p. £	43 3/4	43 3/4	43	44

1) Telegrafisch transfert. 2) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 3)

9 Mei 1927..	Londen 1)	N.York 2)	9 Mei 1927....	Londen
10 " 1927..	26 1/16	56 1/8	10 " 1927....	84/11
11 " 1927..	25 15/16	56 1/8	11 " 1927....	84/10 3/4
12 " 1927..	25 15/16	56	12 " 1927....	84/11 1/2
13 " 1927..	26	56 1/8	13 " 1927....	84/11 1/2
14 " 1927..	25 15/16	56	14 " 1927....	84/11 1/2
15 Mei 1926..	30 3/4	65 3/4	15 Mei 1926....	84/11 1/2
20 Juli 1914..	24 15/16	54 1/8	20 Juli 1914....	84/11

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$ c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen.	7 Mei 1927	14 Mei 1927
Saldo bij de Nederlandsche Bank...	—	f 3.617.616,87
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	f 421.836,33	" 802.423,19
Voorschot op ult. Apr. 1927 aan de gemeenten op voor haar door de Rijks-administratie te heffen gemeentelijke inkomstenbelasting en opcenten op de Rijksinkomsten belasting.....	" 44.717.863,55 3)	" 43.827.486,14
Voorschotten aan de koloniën.....	" 13.946.540,04	" 15.659.600,46
Kasvord. weg. credietverst. a/h. buitenl. Daggeldleeningen tegen onderpand van Staatsschuldbrieven.....	" 119.619.784,09	" 119.073.795,25
Saldo der postrekeningen van Rijks-comptabelen.....	" 17.795.081,59	" 25.729.699,38
Vordering op het Staatsbedrijf der P., T. en T. 2).....	—	—
Id. op andere Staatsbedrijven 2).....	" 2.445.348,03	" 2.625.348,03
Verplichtingen.	7 Mei 1927	14 Mei 1927
Voorschot door de Nederl. Bank....	f 5.409.026,29	—
Schatkistbiljetten in omloop 1).....	" 58.734.000,—	f 58.734.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 57.080.000,—	" 48.080.000,—
Waarvan direct bij de Ned. Bank ..	—	—
Zilverbons in omloop.....	" 11.905.166,50	" 11.873.204,50
Schuld a. d. Bank v. Ned. Gemeenten 2).....	—	—
Id. a. h. Alg. Burg. Pensioenfonds 2) ..	" 9.993.029,45	" 5.401.924,78
Id. a. h. Staatsbedrijf d. P., T. en T. 2) ..	" 40.452.560,43	" 37.040.299,66
Id. aan andere Staatsbedrijven 2).....	" 670.000,—	" 670.000,—
Id. aan diverse instellingen 2).....	" 4.574.694,83	" 4.582.911,74

1) Waarvan f 12.056.000 vervallende op 1 Juli 1929.

2) in regk.-crt. met 's Rijks Schatkist. 3) Uit. Mrt.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	7 Mei 1927	14 Mei 1927
Vorderingen:		
Saldo bij 's Rijks kas	—	—
Saldo bij de Javaasche Bank	—	—
Verplichtingen:		
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-Indië	f 4.914.000,—	f 6.554.000,—
Voorschot Javaasche Bank aan N.-Indië	" 4.888.000,—	" 4.201.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	—	—
Muntbiljetten in omloop	" 30.436.000,—	" 30.812.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds..	" 1.320.000,—	" 1.320.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	" 1.372.000,—	" 1.427.000,—

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 16 Mei 1927.

Activa.

Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 73.432.936,11 Bijbnk. „ 11.022.526,18 Ag.sch. „ 17.572.364,27	f 102.027.826,56
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—	—
Idem eigen portef. f	143.659.080,—	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „	—	143.659.080,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f 46.901.620,24 Bijbnk. „ 13.261.896,53 Ag.sch. „ 78.623.256,02	f 138.786.772,79
Op Effecten	f 134.597.672,79	—
Op Goederen en Spec. „	4.189.100,—	138.786.772,79
Voorschotten a. h. Rijk	—	—
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 59.000.905,— Muntmat., Goud „ 359.731.848,36	f 418.732.753,36
Munt, Zilver, enz. „	27.496.583,94	—
Muntmat., Zilver „	—	446.229.337,30
Effecten	Belegging Res.fonds. f 7.037.855,29 id. van 1/8 v. h. kapit. „ 3.963.937,79	11.001.793,08
Gebouwen en Meub. der Bank	5.142.000,—	—
Diverse rekeningen	54.929.216,07	—
	f 901.776.025,80	—

Passiva.

Kapitaal	20.000.000,—
Reservefonds	7.047.731,06
Bijzondere reserve	8.800.000,—
Bankbiljetten in omloop	813.082.135,—
Bankassignatiën in omloop	434.953,23
Rek.-Cour. f Het Rijk	5.431.574,34
saldo's: Anderen „	28.115.566,97
Diverse rekeningen	33.547.141,31 18.864.065,20
	f 901.776.025,80
Beschikbaar metaalsaldo	f 276.242.335,03
Op de basis van 1/8 metaaldekking	106.829.489,12
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. „	1.381.211.675,—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
16 Mei '27	59.001	359.732	813.082	33.982	276.242	53
9 „ '27	59.048	359.732	830.459	32.003	272.983	52
2 „ '27	59.156	359.739	867.801	32.824	365.518	49
25 April '27	59.272	359.739	791.119	39.176	279.917	54
19 „ '27	59.360	359.739	801.286	27.503	279.489	54
11 „ '27	59.406	359.739	805.620	30.186	278.446	53
17 Mei '26	62.315	365.212	938.978	39.945	277.161	51
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521 ¹⁾	54

Data	Totaal bedrag disconto's		Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen ²⁾
	disconto's	—				
16 Mei 1927	102.028	—	138.787	143.659	54.929	
9 „ 1927	112.257	—	142.204	123.637	74.330	
2 „ 1927	113.678	—	175.169	134.355	64.597	
25 April 1927	86.770	—	133.471	134.237	54.540	
19 „ 1927	87.130	—	140.180	142.776	46.425	
11 „ 1927	90.877	—	130.819	146.862	50.274	
17 Mei 1926	70.238	—	139.771	196.376	63.906	
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509	

¹⁾ Op de basis van 1/8 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekeningen ¹⁾
16 April 1927..	1.041	1.481	600	640	495
9 „ 1927..	1.031	1.515	589	686	477
2 „ 1927..	1.040	1.612	623	934	617
26 Maart 1927..	1.041	1.378	655	953	519
19 „ 1927..	1.040	1.405	701	943	486
17 April 1926..	1.010	1.526	549	950	351
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluitpost der activa.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
7 Mei 1927	216.400	—	312.400	58.300	142.260
30 Apr. 1927	216.700	—	305.600	58.300	143.920
23 „ 1927	216.500	—	306.800	48.500	145.440
9 Apr. 1927	185.634	30.681	311.514	39.630	147.052
2 „ 1927	185.904	31.488	307.260	44.840	147.926
26 Mrt. 1927	190.025	31.410	303.916	49.089	151.788
19 „ 1927	190.496	30.865	306.105	45.239	151.993
8 Mei 1926	200.023	38.528	331.935	48.110	163.125
9 Mei 1925	133.551	50.042	282.821	42.199	119.435
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
7 Mei 1927	—	121.100	—	***	58
30 Apr. 1927	—	115.600	—	***	60
23 „ 1927	—	113.700	—	***	61
9 Apr. 1927	13.896	20.386	64.659	41.880	62
2 „ 1927	13.724	20.484	65.852	41.306	62
26 Mrt. 1927	13.847	20.695	65.522	38.499	63
19 „ 1927	13.726	20.852	65.731	36.673	63
8 Mei 1926	10.299	20.453	41.477	65.639	63
9 Mei 1925	20.339	17.731	44.394	59.084	56
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 2/8 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Bankbilj.	Gov. Sec.
11 Mei 1927	153.959	136.170	295.719	56.250	246.032
4 „ 1927	153.602	137.585	295.772	56.250	245.991
27 April 1927	154.163	137.515	294.779	56.250	245.108
20 „ 1927	153.848	137.038	298.678	56.250	248.968
13 „ 1927	153.173	137.860	299.928	56.250	249.949
6 „ 1927	151.300	137.859	293.542	56.250	243.696
13 Mei 1926	148.262	141.652	—	—	—
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
11 Mei '27	47.824	47.220	12.758	102.094	37.539	32 1/8
4 „ '27	46.289	41.902	12.398	93.830	35.767	33 3/8
27 Apr. '27	47.940	42.155	10.170	98.647	36.398	33 1/16
20 „ '27	37.956	68.779	15.244	110.338	35.560	29 1/8
13 „ '27	28.982	74.588	23.901	97.076	34.063	29
6 „ '27	30.982	77.766	21.036	103.249	33.191	26 11/16
13 Mei '26	46.130	68.672	21.264	102.151	26.361	21
22 Juli '14	11.005	33.633	13.736	42.185	29.297	52

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarvan in het buitenl. ¹⁾	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen
12 Mei '27	5.547	1.864	342	57	1.935	11	1.674
5 „ '27	5.547	1.864	342	57	3.191	11	1.649
28 Apr. '27	5.547	1.864	342	58	3.021	8	1.686
21 „ '27	5.547	1.864	342	60	2.170	9	1.743
14 „ '27	5.548	1.864	342	70	2.471	10	1.828
14 Mei '26	5.548	1.864	334	75	4.433	22	2.476
23 Juli '14	4.104	—	640	—	1.541	8	769

Data	Buit.gew. voorsch. ald. Staat	Schatkistbiljetten ²⁾	Diver-sen ³⁾	Circulatie	Rekg. Courant	
					Parti-cullieren	Staat
12 Mei '27	28.900	5.694	16.179	52.617	9.156	43
5 „ '27	29.300	5.690	14.301	53.319	7.270	82
28 Apr. '27	29.300	5.675	12.526	52.210	6.874	117
21 „ '27	29.300	5.675	11.284	52.550	4.844	15
14 „ '27	28.150	5.673	11.442	52.883	3.801	98
14 Mei '26	34.850	5.335	3.581	52.643	2.553	3
23 Juli '14	—	—	—	5.912	943	401

¹⁾ Waarvan beschikbaar 463 miljoen. ²⁾ In disconto genomen wegens voorsch. v. d. Staat aan buitenl. regeeringen. ³⁾ Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buit. banken 1)	Deviezen als gouddekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
7 Mei 1927	1.849,8	101,2	127,0	1.931,4	27,1
30 April 1927	1.850,3	101,2	170,6	2.067,5	66,6
23 „ 1927	1.850,3	101,2	169,1	1.674,0	16,0
15 „ 1927	1.850,8	101,4	162,1	1.785,0	53,3
7 „ 1927	1.851,3	101,4	191,8	1.923,9	14,8
7 Mei 1926	1.491,5	260,4	347,7	1.219,8	6,8
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
7 Mei 1927	92,9	485,0	3.504,0	572,0	188,7
30 April 1927	92,9	451,6	3.676,2	581,5	185,5
23 „ 1927	92,9	548,7	3.146,7	791,4	182,3
15 „ 1927	92,9	529,7	3.400,8	639,6	189,2
7 „ 1927	92,9	520,4	3.459,7	702,8	183,4
7 Mei 1926	89,0	835,7	2.941,4	622,1	181,7
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,-	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 7 Mei, 30, 23, 15, 7 Apr. '27; 7 Mei '26, resp. 67; 40; 140; 89; 72; 426 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Voornaamste kosten in miljoenen Belgas.

Data 1927	Goud		Zilver ¹⁾	Binnen- en buitenlandse wissels	Beleeningen op Belgische Staatsfondsen	Voorsch. ald. Staat voor getrokken marken	Circulatie	Rekg. Crt.	
	Munt en metaal	Te goed in en wissels op het buitenl.						Schatkist	Partic.
12 Mei	638	422	40	471	33	400	1.892	13	70
5 „	635	422	40	465	40	400	1.884	13	76
28 April	635	431	40	487	29	400	1.878	18	96
21 „	634	430	40	485	29	400	1.865	21	105
14 „	634	430	40	480	35	400	1.886	17	89

1) Aan de schatkist gecedeerd.

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
27 Apr. '27	3.040,9	1.668,9	166,5	443,6	241,9
20 „ '27	3.035,3	1.709,5	167,9	414,4	247,4
13 „ '27	3.030,6	1.677,6	160,3	425,8	256,7
6 „ '27	3.022,9	1.676,2	160,5	401,9	239,2
30 Mrt. '27	3.021,9	1.665,5	160,8	456,0	237,4
23 „ '27	3.033,6	1.671,0	159,6	457,1	231,3
28 Apr. '26	2.797,1	1.490,0	157,0	513,7	199,0

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. ¹⁾	Algem. Dekking-perc. ²⁾
27 Apr. '27	318,3	1.718,3	2.313,9	128,8	75,4	79,5
20 „ '27	332,8	1.729,8	2.299,6	128,4	75,3	79,5
13 „ '27	355,3	1.743,8	2.307,3	128,3	74,8	78,8
6 „ '27	341,9	1.727,4	2.265,5	128,2	75,7	79,7
30 Mrt. '27	353,1	1.711,3	2.327,5	127,6	74,8	78,8
23 „ '27	342,2	1.701,6	2.329,3	127,6	75,2	79,2
28 Apr. '26	388,8	1.662,0	2.242,1	122,1	71,6	75,7

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmetaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Discontos en beleen.	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
20 Apr. '27	671	14.316	5.867	1.652	19.238	6.031
13 „ '27	671	14.345	5.855	1.676	19.351	6.032
6 „ '27	672	14.397	5.881	1.629	19.336	6.012
30 Mrt. '27	674	14.359	5.914	1.685	19.319	6.009
23 „ '27	674	14.362	5.946	1.711	19.378	6.001
21 Apr. '26	707	13.871	5.579	1.598	18.601	5.547

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 1. Mei 1927.

De internationale beurzen zijn in de achter ons liggende week eenigszins opgeschrikt door de gebeurtenissen aan de fondsenmarkt te Berlijn. Reeds lang was door de financiële leiding in Duitschland gewaarschuwd tegen een al te sterke opdrijving van het koerspeil aan de beurs, omdat dit niet in overeenstemming werd geacht met den economischen toestand van Duitschland. Toen nu in de achter ons liggende berichtperiode het besluit werd genomen om de prolongatie faciliteiten voorloopig met 25 pCt. te verminderen, is een zoodanige stroom van verkooporders aan de beurs te zamen gekomen, dat de stemming aldaar den vorm van een paniek heeft aangenomen. Er zijn, na het bekend worden van de besluiten van de banken en bankiers, geweldige verliezen te constateeren geweest. Vooral Vrijdag, 13 Mei, de dag, waarop de maatregel werd aangekondigd, is een ware „black Friday” geworden. De voornaamste nadeelige koersverschillen hadden de volgende fondsen te lijden: (de koersverliezen betekenende het verlies van één dag, van 12 op 13 Mei) Glanzstoff 143 pCt., I. G. Farbenindustrie 23 pCt., Th. Goldschmidt 20 pCt., Zellstoff Waldorf 52 pCt., Siemens & Halske 29 pCt., Mannesmann 24 pCt., Darmstädter Bank 27 pCt. Daarna is een zekere rust ingetreden, hier en daar zelfs een klein herstel, doch de stemming is voortdurend zenuwachtig gebleven.

Naar verhouding hebben de overige beurzen den weerslag niet sterk ondervonden. Een kleine uitzondering dient te worden gemaakt voor de beurs te Parijs, omdat daar ter plaatse vrij groote belangen door Duitschland waren genomen. Dit is o.a. ook één der redenen geweest, waarom de Deutsche financiële leiding gemeend heeft drastisch op te moeten treden. Het wegvloeiën van Duitsch kapitaal naar het buitenland toch vormde in de tegenwoordige omstandigheden een bedreiging voor den Duitschen wisselkoers. Toch is het nadeelige verschil voor Fransche fondsen niet groot geworden. In de eerste plaats, omdat Zaterdag de Fransche fondsenmarkt gesloten is gebleven, zoodat al spoedig een rustperiode kon intreden, in de tweede plaats, omdat in Frankrijk zelf nog groot vertrouwen heerscht aangaande de toekomst van vele Fransche ondernemingen.

Te Londen heeft men bijna geen aandacht aan de gebeurtenissen in Duitschland geschonken. Des te meer echter hebben interne aangelegenheden den toestand beheerscht. Als één der voornaamste kan worden aangemerkt het uitblijven van een verlaging van het disconto van de Bank van Engeland. Men had met tamelijk groote zekerheid op een dergelijke verlaging gerekend en toen deze is uitgebleven, heeft dit een zekeren druk op beleggingsfondsen uitgeoefend. Toch zijn de nadeelige verschillen gering gebleven.

Te New York hebben de berichten omtrent de overstromingen van den Mississippi geen invloed uitgeoefend.

Ten onzent heeft de markt een kalm voorkomen behouden. Het rechtstreeksche belang bij de Deutsche beurzen schijnt hier te lande zeer gering te zijn geweest, althans van eenigen terugslag — met uitzondering van enkele speciale fondsen — is geen sprake geweest. Uit den aard der zaak stond de afdeling voor *beleggingsfondsen* geheel buiten beschouwing. Hier is de tendens vast gebleven, teneer, omdat de geldmarkt eenige teekenen van een ruimere houding aan den dag heeft gelegd. 6 pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 105¹¹/₁₆, 105¹¹/₁₆; 4¹/₂ pCt. Ned. Werk. Schuld 1917: 99¹³/₁₆, 99¹³/₁₆; 99¹³/₁₆; 4¹/₂ pCt. Ned.-Indië 1926: 96⁷/₁₆, 96⁷/₁₆; 96⁷/₁₆; 5 pCt. Mexico £ 100—1000 (Afgest.): 107¹/₁₆; 5 pCt. Brazilië 1913 £ 20—100: 71¹/₁₆, 71¹/₁₆; 71¹/₁₆; 8 pCt. Sao Paulo 1921: 106⁷/₁₆, 106⁷/₁₆, 106⁷/₁₆.

Toen de min of meer alarmeerende berichten uit Duitschland aan onze beurs bekend werden, is de belangstelling allereerst uitgegaan naar de afdeling van *binnenlandsche industriële aandelen* en met name naar kunstzijdesoorten. Dit geschiedde, omdat tevoren deze aandelen sterk onder den invloed van de opgaande beweging van Deutsche kunstzijdesoorten hadden gestaan en men vermoedde derhalve, dat ook hier een terugslag niet zou uitblijven. Inderdaad is dan ook een daling ingetreden, doch zij heeft lang niet de afmetingen van de Deutsche reactie aangenomen. Het is zelfs de vraag, of hier van invloed van Berlijn kan worden gesproken en of niet veeleer contramineverkoop van Hollandsche zijde hebben plaatsgevonden, uit psychologische overwegingen. Na de eerste daling is dan ook geen verdere reactie ingetreden; intendeel kon hier en daar een herstel worden opgemerkt. De overige fondsen uit de afdeling waren eveneens minder geanimeerd. Er ontstond eenige verkoopdrang voor Jurgensaandelen, terwijl aandelen Philips Gloeilampenfabrieken hun koerspeil vrij goed

konden handhaven. Batavia Margarine: 40, 42, 46%; Centrale Suiker Mij.: 122½, 121, 121½; Holl. Kunstzijde Industrie: 125½, 126½, 119½, 118½; Holl. Mij. t. h. maken v. werk in gew. beton: 172, 178, 174; Jurgens: 182, 179½, 181½; Maekubee: 128, 132½, 125½; Ned. Gist- en Spiritusfabriek: 383, 388½, 379; Ned. Kunstzijdefabriek: 347½, 350½, 332½, 329½, 332; Philips Gloeilampenfabr.: 399½ (ex div.), 394, 391½.

De markt voor *petroleumaandeelen* was aanvankelijk vast in verband met de bekendmaking, dat men in de Unie maatregelen wenschte te nemen, in samenwerking met de regering, ten einde perk te stellen aan de overproductie daar te lande. Later daalde de belangstelling, toen bleek, dat er nog belangrijke moeilijkheden te overwinnen waren en toen bovendien het dividend van de Koninklijke Petroleum Mij. over 1926 bekend werd. De stijging van dit dividend met slechts een half procent heeft de markt eenigszins teleurgesteld, zoodat het aanvankelijke voordeel in koers weder verloren is gegaan. Dordtsche Petr. Ind. Mij.: 359, 362, 358½; Gecons. Holl. Petr. Mij.: 237½, 237½, 231½; Kon. Petr. Mij.: 376½, 382½, 377; Perlak Petroleum: 69, 65½, 67½, 65½; Peudawa: 23, 22½, 23; Marland Oil: 37%, 39%, 38½.

Suikeraandeelen bleven over het algemeen kalm en vast. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 180½, 182, 179½; Handelsverg. Amsterdam: 760½, 759½, 761½; Java Cultuur Mij.: 394½, 390, 393½; Krian: 212, 219, 228; Ned.-Ind. Suiker Unie: 285, 289, 284½, 286; Poerworedjo: 120½, 124½, 122½, 124½; Sindanglaet: 438, 445, 455, 470; Suiker Cultuur Mij.: 308½, 315½, 303 (ex div.), 302½; Tjoepper: 801½, 808, 790; Woetoetoelis Poppoh: 842, 856, 845.

De afdeling voor *tabaksaandeelen* was eenigszins gedrukt. Tegen het einde der berichtswEEK is echter weder een betere stemming aan den dag getreden. Arendsburg: 654½, 648; Besoeki Tabak: 490, 483, 500; Deli Batavia: 527½, 526½, 534½; Deli Maatschappij: 475, 469½, 776½; Holland Deli: 395½, 398, 397½; Ngoepit: 410, 415, 411, 421; Oostkust: 262½, 257, 261½; Senembah: 475, 471½, 480.

Zeer opgewekt waren *andeeelen* in *theemaatschappijen*, waarvan de meesten ruime koerswinsten konden behalen. Goalpara: 601, 618, 630; Melangbong: 190, 202, 219½; Telega Patengang: 410, 424½, 434½.

Ook de *rubberafdeling* heeft blijk gegeven van een opgewekte stemming. Vooral toen tegen het einde der berichtswEEK enkele dividenden bekend werden, welke de markt gunstig hebben gestemd — zooals V.I.C.O., Rotterdam Tapanoeli — terwijl tevens bleek, dat de voorraden te Londen waren verminderd, is groote kooplust ontstaan. Amsterdam Rubber: 345½, 344½, 350½; Deli Batavia: 283½, 274, 283; Gogo Niti: 394½, 398, 410½; Hessa Rubber: 478, 469, 466; Java Caoutchouc: 233, 237½, 229 (ex div.); Kali Telepak: 350, 346, 350½; Kendeng Lemboe: 424, 418, 423; Lampong Sumatra: 248, 242, 247; Ned. Ind. Rubber & Koffie: 338, 337, 340; Oost-Java Rubber: 392½, 394, 400; Preanger Rubber: 194½, 191, 200; R'dam Tapanoeli: 171, 168, 172; Serbadjadi: 349½, 345½, 350½; Sumatra Caoutchouc: 301, 298½, 304½, 302; Sumatra Rubber: 429, 423, 432; Ver. Ind. Cultuurond.: 221½, 224, 218½, 222; Wai Sumatra Rubber: 343, 335½, 345; Intercontinental Rubber: 137½, 139½, 135½.

Scheepvaartandeelen hebben zich op den achtergrond bewogen. Bij kleinen handel liepen de noteringen over het algemeen iets achteruit. Holl.-Amerika Lijn: 84½, 83½; Java-China-Japan Lijn: 131½, 129, 130½; Kon. Ned. Stoomboot Mij.: 95½, 94½, 93½; Ned. Scheepvaart Unie: 198½, 195½, 196½; Stoomvaart Mij. Nederland: 196, 193, 194.

De afdeling *mijnaandeelen* was tamelijk verdeeld. Alg. Exploratie Mij.: 75½, 78½, 73½; Billiton 1e Rubriek: 852, 865, 879; Boeton Mijnbouw Mij.: 183, 186, 185; Müller & Co's Mijnb. Mij.: 85, 80½, 83½; Redjang Lebong: 173, 175½, 166, 170½; Singkep Tin Mij.: 503½, 502, 498.

Bankaandeelen waren meerendeels stil. Amsterd. Bank: 182½, 178, 179½, 178½; Holl. Bank voor Zuid-Amerika: 74½, 75½, 74½; Incasso Bank: 120½, 121, 122; Koloniale Bank: 256½, 258½, 255½; Ned. Ind. Handelsbank: 174½, 174, 173; Ned. Handel Mij. C.v.A.: 159½, 160½, 159½; R'damsch Bankvereeniging: 86½, 86½, 86½; Twentsche Bank: 136, 137.

De *Amerikaansche markt* was vast bij zeer geringe koersverschillen. American Smelting & Refining Cy.: 150½, 148½, 149½; Anaconda Copper: 94½, 94½, 94; Studebaker: 54½, 54½, 54½; United States Steel Corp.: 169½, 171, 170½; Baltimore & Ohio: 125½, 123, 124½; Erie: 54½, 53½, 54½; Missouri Kansas & Texas: 47½, 47, 46½; Union Pacific R.w. Cy.: 175½, 174½, 176; Wabash Railway: 67½, 66, 65½.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

17 Mei 1927.

De herleving, die in het begin der week optrad in de tarwевraag voor het Europeesche vasteland en waarvan wij in ons vorig weekbericht melding maakten, heeft aanvankelijk geen stand gehouden. De sterke afname der zaken, welke aan het einde der week was ingetreden, nadat in de voorafgaande periode in alle invoerlanden zeer groote inkoopwaren gedaan, heeft nog eenigen tijd voortgeduurd. Daartoe heeft meegewerkt het betere weder in Canada, waar eindelijk de uitzaai der zomertarwe met kracht ter hand kon worden genomen. In de provincie Saskatchewan was de uitzaai omstreeks 12 Mei voor 50 pCt. voltooid en ook in andere provincies is men er nu druk mee bezig. Weliswaar is de vertraging van ongeveer 14 dagen blijven bestaan, doch door den sterken regenval van den laatsten tijd is het vochtgehalte van den bodem zeer gunstig en mag dus in de eerste periode van den groei een flinke ontwikkeling van het gewas worden verwacht. Ook uit Australië kwamen betere weerberichten. De droogte had daar eenigen tijd de voorbereiding voor den nieuwen uitzaai belemmerd en regenval bracht verbetering in den toestand. Ook in Argentinië werd over het te droge weder geklaagd, waardoor de bewerking van den bodem voor den nieuwen uitzaai vertraging onderdond. Regen wordt uit Argentinië nog niet gemeld, doch dat het met die vertraging niet zoo erg is kan men opmaken uit het verloop der termijnmarkten te Buenos Aires en Rosario, welke de laatste dagen van een rustige stemming blijk gaven. Na de zeer vaste markt van 9 Mei kwamen nog enkele sterke prijsschommelingen voor, doch daarna trad een geleidelijke verlaging in, waardoor de markten op 16 Mei 30 à 40 centavos per 100 KG. lager sloten dan een week tevoren.

De voornaamste reden voor het uitblijven van een herstel der Europeesche vraag lag in het begin der week in het maandrapport van het Ministerie van Landbouw te Washington welks schatting van de opbrengst der nieuwe winterarwe van 594 miljoen bushels aanzienlijk gunstiger was dan men in Amerika wel had verwacht. Bovendien werden weder flinke verschepingen gemeld uit Argentinië en Australië en vooral werd deze week zeer veel tarwe afgeladen uit Noord-Amerika, nu de verschepingen uit de Oostelijke Canadeesche havens in vollen gang zijn. De totale wereldverschepingen zijn ook deze week weer zeer ruim geweest. Prijzdalingen van beteekenis hebben, ondanks de kleine Europeesche vraag, deze week aan de tarwemarkt aanvankelijk niet plaats gevonden in de naar Europa gevraagde prijzen. Wel werd Canadeesche en Argentijnsche tarwe wat lager aangeboden, doch in Amerika bleef belangrijke prijsdaling bijna de geheele week uit en prijsschommelingen aan de Europeesche markt zijn dan ook niet groot geweest. Men is algemeen sterk doordrongen van de overtuiging, dat een stagnatie in de Europeesche vraag naar tarwe niet van langen duur kan zijn, omdat nu eenmaal in geheel Europa de voorraden klein zijn en de overschotten van de inlandsche oogsten overal vrijwel zijn opgebruikt. Aan het einde der week begon de vraag te verbeteren. Aan de Engelsche ladingmarkt, die eenigen tijd zeer stil was geweest, kwamen veel meer transacties tot stand, voornamelijk in Australische tarwe, die gedurende eenige dagen dringend werd aangeboden. Onder deze ladingstransacties bevonden zich ook verschillende verkoopen naar het vasteland, terwijl tevens vooral naar Engeland, Duitschland en Nederland eenige uitbreiding der zaken in parcels viel te constateeren. In Frankrijk bleven de zaken nog van bescheiden omvang. Ook België bleef stil en in Italië wordt nog niet weder veel gekocht omdat men daar nog slechts korten tijd verwijderd is van den nieuwen oogst, die er uitstekend voorstaat. Dat laatste is ook het geval in de meeste andere landen van Europa en ook in Roemenië, waar men den laatsten tijd zoo zeer over droogte heeft geklaagd, is intusschen regen gevallen. Het herstel in den omzet, dat aan de Europeesche tarwemarkt gedurende de allerlaatste dagen heeft plaats gevonden heeft nog niet weder tot de groote zaken geleid van enkele weken geleden, doch het is te voorzien, dat de omzet verdere uitbreiding zal ondergaan. Intusschen zal nieuwe uitbreiding der zaken misschien worden tegengehouden door de flauwe stemming, die op 16 Mei in Noord-Amerika ontstond wegens het betere weder in Canada en de Vereenigde Staten. Er trad te Chicago en Winnipeg een flinke prijsdaling in. Mei sloot 2½ à 4, latere termijnen 1 à 2½ dollarcent per 60 lbs. lager dan op den 9den.

Rogge was de geheele week zeer stil, wat in Noord-Amerika prijsverlaging heeft teweeg gebracht. Ofschoon voortdurend uit Duitschland bericht wordt, dat groote invoer

van rogge noodig zal zijn, zijn daar nu reeds geruimen tijd weinig inkoop van buitenlandsche rogge gedaan, en gewoonlijk waren wederverkopers beneden den Amerikaanschen prijs aan de markt. Eerst op 16 Mei waren tot de gedaalde Amerikaansche prijzen weder enkele zakken naar Duitschland mogelijk. In Nederland bleven de zaken in rogge klein. De daling van den roggeprijs aan de termijnmarkt te Chicago heeft van 9 tot 16 Mei 2 à 3 dollarcent per 56 lbs. bedragen, waartoe ook het gunstige maandbericht van het Ministerie van Landbouw te Washington heeft bijgedragen.

Voor maïs heeft de markt bijna de geheele week in weinig vaste stemming verkeerd. Aan de Argentijnsche termijnmarkten vond eenige prijsverlaging plaats en verscheepers waren op sommige dagen der week tot de gedaalde prijzen dringend aan de markt. Zij ontmoetten echter niet veel vraag omdat in sommige Europeesche landen om dezen tijd van het jaar gewoonlijk niet in sterke mate maïs wordt gekocht en bovendien zeer veel maïs uit Argentinië ter verscheping kwam. De verschepingen bedroegen niet minder dan 828.000 quarters tegen 355.000 in de overeenkomstige week van het vorige jaar en niettegenstaande deze buitenlandse groote verschepingen zijn de voorraden in de Argentijnsche havens nog een 40.000 ton toegenomen. Het ziet er dus naar uit, dat wij voorloopig met sterk aanbod van Argentinië zullen moeten rekenen. De prijsverlaging voor maïs aan de Argentijnsche termijnmarkten bedroeg in den loop der week 5 à 15 centavos per 100 KG.

Van de Argentijnsche maïs, welke deze week direct naar vastelandsche destinaties werd afgeladen, waren de grootste hoeveelheden bestemd naar Frankrijk en Nederland en aan de Nederlandsche markt zijn dan ook de prijzen voor kortelings afgeladen Plata maïs gedrukt met ruim aanbod van wederverkopers. Veel minder trad dit op den voorgrond in Noord-Duitschland en daar werden dan ook zoowel voor spoedige als voor latere posities veel meer nieuwe zaken in Argentijnsche maïs afgesloten. De allerlaatste dagen is echter ook te Hamburg maïs stil. In Engeland bestond nu en dan goede belangstelling voor Plata maïs van den nieuwen oogst, waarvoor dan ook aan het einde der week iets hogere prijzen werden betaald. Eene vermeerdering hebben deze week de verschepingen van maïs van den Donau ondergaan, doch aanvankelijk werden uit Roemenië te hooge prijzen gevraagd om zaken mogelijk te maken. De in West-Europa aankomende partijen werden geregeld aanzienlijk beneden den Roemeenschen vraagprijs verkocht, doch later is dit prijsverschil verminderd omdat regen in Roemenië en de druk, die uitgaat van de groote Argentijnsche maïsverschepingen, de Roemeensche afladers ertoe hebben gebracht, hunne prijzen te verlagen.

Buitengewoon vast is maïs de laatste dagen in Noord-Amerika geweest, omdat in verschillende belangrijke maïsgebieden het weder er nog steeds ongunstig is voor den uitzaaï. Behalve op enkele dagen in het begin der week hebben aan de termijnmarkt te Chicago later voortdurend prijsver-

hoogingen plaats gevonden en toen ten slotte op 16 Mei de markt iets flauwer was, bedroeg de prijsstijging sedert 9 Mei nog ongeveer 4 dollarcent per 56 lbs. De prijzen, die deze week voor maïs werden bereikt waren de hoogste van het seizoen, terwijl slechts enkele weken geleden nog de laagste prijzen, die dit oogstjaar bereikt zijn, werden gecoörd.

Nu de maïsprijs in Noord-Amerika weder zoo sterk is gestegen, zijn overigens de noteeringen aan de termijnmarkt te Chicago van steeds minder beteekenis geworden voor de Europeesche maïsmarkt, die volop door andere uitvoerlanden van maïs wordt voorzien.

Gerst is ook deze week weder vast gebleven en aanvankelijk kwamen voor alle soorten nog weder prijsstijgingen tot stand. De verschepingen van gerst uit de verschillende uitvoerlanden waren deze week echter aanzienlijk grooter dan den laatsen tijd het geval is geweest en dit heeft ertoe medegewerkt, dat ten slotte de prijsstijging tot staan schijnt te zijn gekomen. Eene kleine hoeveelheid gerst is deze week weder uit Rusland verscheept. Uit Roemenië werd wat meer afgeladen evenals uit Argentinië en vooral is dat het geval uit Noord-Amerika ten gevolge van de heropening der Canadeesche scheepvaart. De markt voor gerst blijft wel vast, doch in de voornaamste invoerlanden schijnt het vertrouwen in den prijs niet meer zoo groot te zijn als in het begin dezer week nog het geval was. De termijnmarkt te Winnipeg bleef vast met eenige verdere prijsstijging en de gerstprijs is daar nu vrij wat hooger dan in dit seizoen tot nog toe was voorgekomen. De reactie, die in het begin dezer maand plaats vond, was daarmede dus weder geheel van de baan. Indien zich de verschepingen echter nog enkele weken mochten handhaven op het verhoogde niveau, dat ze nu hebben bereikt, dan is de mogelijkheid voor eenige prijsverlaging voor gerst niet uitgesloten.

Buitengewoon vast is deze week de markt voor haver geweest met toenemende vraag in Europa, vooral voor Plata haver op Mei aflading en stoomende. Dagelijks werden daarvoor naar Duitschland en Nederland hogere prijzen betaald en ook in Engeland was dat het geval. Ook voor haver zijn overigens deze week de verschepingen uit Argentinië groot geweest, wat speciaal in Engeland tot flauwere markten heeft geleid. Zaken in haver uit Noord-Amerika blijven nog tot de uitzonderingen behooren, en Noord-Amerikaansche haver is op het Europeesche vasteland geregeld beneden de Amerikaansche prijzen te koop. Gedurende de laatste dagen is echter het verschil tusschen de Amerikaansche prijzen en de hier geldende wel verminderd en voor sommige soorten geheel verdwenen door iets gemakkelijker stemming in Amerika en de Europeesche prijsstijging. De levendige vraag voor Plata haver en de prijsstijging, welke deze haver-soort in Europa heeft ondergaan, zijn samengegaan met zeer vaste markten in Argentinië, waar de haverprijzen in den loop der week 30 centavos per 100 KG. is gestegen.

Noteeringen.						
Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Maïs Mei	Haver Mei	Tarwe Mei	Maïs Mei	Lijnzaad Mei
14 Mei '27	142 1/8	84 7/8	49 3/4	12,10 ¹⁾	6,— ¹⁾	16,10 ¹⁾
7 „ '27	142	79 3/4	48 3/8	12,— ¹⁾	6,10 ¹⁾	15,80 ¹⁾
14 Mei '26	158 7/8	69 3/8	40 3/4	13,40	6,75	15,25
14 Mei '25	167 3/4	113 3/4	45 3/4	15,35	10,25	21,60
14 Mei '24	104 3/4	76 1/8	46 7/8	11,10 ¹⁾	7,80	19,45
20 Juli '14	82	56 3/8	36 3/4	9,40	5,38	13,70

¹⁾ Per Juni.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.			
Soorten	16 Mei 1927	9 Mei 1927	17 Mei 1926
Tarwe (Hardwinter II) ... ¹⁾	15,50	15,75	16,—
Rogge (No. 2 Western) ... ¹⁾	13,60	13,60	10,50
Maïs (La Plata) ... ²⁾	168,—	174,—	167,—
Gerst (48 lbs. malting) ... ²⁾	259,—	256,—	193,—
Haver (Canada 3) ... ¹⁾	12,50	12,25	10,40
Lijnkoeken (Noord-Amerika van La Plata-zaad) ... ¹⁾	11,65	11,65	11,60
Lijnzaad (La Plata) ... ³⁾	374,—	373,—	334,—

¹⁾ per 100 KG. ²⁾ per 2000 KG. ³⁾ per 1960 KG.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	8/14 Mei 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	8/14 Mei 1927	Sedert 1 Jan. 1927	Overeenk. tijdvak 1926	1927	1926
Tarwe.....	67.328	791.032	446.486	1.991	28.715	7.568	819.747	454.054
Rogge.....	7.688	102.995	73.574	—	—	296	102.995	73.870
Boekweit.....	—	9.357	9.897	—	67	500	9.422	10.397
Maïs.....	20.280	498.228	326.214	4.922	87.042	27.549	585.270	353.763
Gerst.....	5.665	171.539	123.845	—	2.899	4.355	174.438	128.200
Haver.....	4.699	66.864	69.139	—	1.436	2.095	68.300	71.234
Lijnzaad.....	8.061	99.469	76.289	11.334	93.392	87.822	192.861	164.111
Lijnkoek.....	2.000	68.658	97.599	—	—	—	68.658	97.599
Tarwemeel.....	3.596	46.351	24.315	—	14.940	4.679	61.291	28.994
Andere meelsoorten.....	124	7.231	6.167	—	—	—	7.231	6.167

SUIKER.

De stemming op de verschillende suikermarkten was de afgelopen week prijshoudend en noteeringen waren slechts aan geringe fluctuaties onderhevig.

De ondervolgende noteeringen op de beurs te New York geven hiervan een voorbeeld:

	Sp. C.	Juli	Spt.	Dec.	Jan.	Mrt.
Slot voorafg. week	4.83	3.11	3.20	3.26	3.11	2.95
Opening verslagweek....	4.83	3.09	3.18	3.24	3.08	2.92
Hoogste punt	4.90	3.10	3.19	3.25	3.10	2.93
Slot verslagweek.....	4.83	3.06	3.15	3.21	3.08	2.92

De ontvangsten in de Atl. havens der V. S. bedroegen deze week 67.000 tons, de versmeltingen 72.000 tons tegen 62.000 tons in 1926 en de voorraden 280.000 tons tegen 333.000 tons.

Prompte Cubasuiker werd verhandeld tot prijzen oplopend tot 3½ d.c. c. & fr. New York, waarna nog eenige zaken tot een fractie lager tot stand kwamen.

De laatste C u b a-statistiek is als volgt:

	1927	1926	1925
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten tot 7 Mei ..	67.675	103.435	167.185
Totaal sedert 1 Jan.—7 Mei ..	3.034.886	3.307.556	3.510.801
Werkende fabrieken	29	75	149
Weekexport 7 Mei	82.901	84.439	85.512
Totale export sedert 1 J.-7 M.	1.600.488	1.836.415	2.270.889
Totale voorraad 7 Mei	1.434.398	1.471.142	1.239.912

In Engeland werd de Board of Trade statistiek over April met de volgende cijfers bekend gemaakt:

	Apr. 1927	Apr. 1926
	Tons	Tons
Import Ruwsuiker.....	113.724	102.118
„ Bietsuiker	257	6.326
„ Geraffineerd	71.736	53.547
Totaal	185.717	161.991
Voorraad Binnl. bietsuiker ..	9.650	800
„ „ in entrepôt	301.850	436.450
„ „ raffinaderij	60.800	58.800
Ontvangst raffinaderij	71.851	84.545
Totaal binnel. verbruik....	139.960	150.494
Totale export	6.352	9.249
Voorraad 31 Maart 1927 ...	344.850	1926. 490.950
„ 30 April 1927	372.300	1926. 496.050

De termijnmarkt in Londen sloot met de volgende noteeringen:

Mei 1927 .. Sh. 17/-	Oct. 1927 Sh. 16/3
Aug. „ „ „ 17/4½	Dec. „ „ 15/10½
	Maart 1928 „ 17/6¾

Zaken waren zeer beperkt.

Op Java was de markt zeer kalm en brokkelden prijzen in den loop der week wat af; de noteeringen aan het eind der week waren als volgt:

Superieur ready	f 10,44	per pic.
No. 16. &/hooger ready ..	„ 9,75	„ „
Sup. Nieuwe Oogst Mei ..	„ 17,62½	„ 100 K.G.
„ „ „ Juni ..	„ 17,62½	„ „
„ „ „ Juli/Aug. „	„ 17,50	„ „

De afscheppingen gedurende April bedroegen volgens officiele gegevens 33.000 tons tegen 28.000 tons verleden jaar.

Ook hier te lande was de markt de afgelopen week zeer kalm gestemd. Er werd nagenoeg niets ondernomen en de noteeringen fluctueerden bijna niet. Het slot was als volgt:

Mei f 20.¾	Dec. f 18.½
Aug. „ 20.¼	Mrt. '28 „ 19.¼

De omzet bedroeg 2600 tons.

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons. Manchester, d.d. 11 Mei 1927.

De mogelijke gevolgen van de overstromingen in het Mississippigebied zijn thans nog de overheersende factor in de katoenmarkt. De dagelijksche berichten worden met belangstelling gevolgd, daar het nog onzeker is, wanneer met het zaaien kan worden begonnen, terwijl niemand nog den omvang der aangerichte schade met juistheid kan schatten. Prijzen blijven vast en verkoopen bedragen circa 9000 balen dagelijks. Ook Egyptische katoen blijft vast; een tekort aan langstapelige Amerikaansche katoen zal ongetwijfeld van grooten invloed zijn op prijzen van Egyptische katoen, terwijl juist in die gebieden, welke door de overstroming geteisterd zijn, langstapelige katoen verbouwd wordt. Verkoopen fluctueerden tusschen 200 en 500 balen per dag.

De stijging van het ruwe materiaal is een beletsel geweest voor zaken in garens, daar spinners gedwongen zijn hun prijzen overeenkomstig te verhoogen. Er bestaat een goede vraag, doch er schijnen weinig orders geboekt te zijn met uitzondering voor getwijnde garens voor de binnenlandsche markt. Voor Egyptische garens, speciaal getwijnde, is de positie van spinners aanmerkelijk beter en het wordt veel moeilijker een vlugge levering te verkrijgen. Zaken in deze garens afgesloten zijn voornamelijk voor de binnenlandsche markt en een groot aantal orders heeft men moeten weigeren ten gevolge van den langen levertijd, dien men thans vraagt. Indië toont weinig belangstelling, doch van de andere markten van het Verre Oosten komen geregeld orders binnen. Ook het Continent toont belangstelling, doch de prijsstijging heeft een groot gedeelte der zaken doen afspringen.

De doekmarkt is vast, doch er gaat weinig om. Zooals wij de vorige week reeds schreven, hebben de hoogere katoenprijzen meer aanvragen gebracht, doch over het algemeen heeft Lancashire hiervan niet veel geprofiteerd, daar koopers weinig neiging toonen hunne limites te verhoogen en huiverig zijn op de huidige prijsbasis af te sluiten. Indië heeft in dhooties en stapels wat gedaan, doch er is geen markt, die speciaal de aandacht trekt. In de bredere soorten doek wordt een langere levertijd verlangd, doch er gaat over het algemeen niet veel om en zaken komen zeer moeilijk tot stand.

	4 Mei	11 Mei	Oost. koersen.	3 Mei	10 Mei
Liverpoolnoteeringen.			T.T. op Br.-Indië	1/5 1/8	1/5 7/8
F.G.F. Sakellaridis	15,85	16,00	T.T. op Hongkong	2/0 1/8	2/0 1/8
G.F. No. 1 Oomra...	6,75	6,70	T.T. op Shanghai	2/6 ¼	2/6 ¼

Noteering voor Loco-Katoen.

(Middling Uplands.)

	13 Mei 1927	6 Mei 1927	29 April 1927	13 Mei 1926	13 Mei 1925
New York voor Middling ...	15,75 c	16,— c	15,30 c	18,85 c	22,20 c
New Orleans voor Middling	15,33 c	15,57 c	14,86 c	18,02 c	22,40 c
Liverpool voor Middling ...	8,72 d	8,75 d	8,35 d	10,26 d	12,11 d

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '26 tot 6 Mei '27	Overeenkomstige periode	
		1925/26	1924/25
Ontvangsten Gulf-Havens.	12429	9112	9109
„ Atlant. Havens	2382	2063	2439
Uitvoer naar Gr. Britannië	5877	4021	4232
„ „ 't Vasteland etc.	1628	1039	848

Voorraden.

(In duizendtallen balen).

	6 Mei '27	Overeenkomstig tijdstip	
		1926	1925
Amerik. havens.....	1932	972	683
Binnenland	785	1439	466
New York	224	25	178
New Orleans	495	309	168
Liverpool	1065	553	675

KOFFIE.

Ook ditmaal valt er niets nieuws te berichten. Het artikel bleef zich in geheel onveranderde banen bewegen en de prijzen ondergingen slechts in zeer enkele gevallen eene kleine wijziging. De noteeringen in Brazilië voor Rio en Santos op prompte verscheping zijn bij het afsluiten van het bericht bijna geheel gelijk aan die van een week geleden; alleen Nederlandsch-Indië is met Palembang Robusta, naar aanleiding van dekkingsvraag daar te lande, iets hooger. Java W.I.B. Robusta wordt in het productieland nog altijd ver boven Nederlandsche pariteit gehouden, namelijk 53 à 54 ct. cif. voor f.a.q. Mei-verscheping, uitgeleverd gewicht, terwijl Augustus-verscheping op 45 ct. genoteerd staat. Dat naar Europa niets wordt afgesloten, is bij een prijs voor prompte verscheping, ongeveer 20 ct. hooger dan Palembang Robusta, begrijpelijk.

Aan de termijnmarkt bleef de omzet onbetekenend, hetgeen in de eerste plaats het gevolg is van gebrek aan ondernemingslust bij de bestaande onzekerheid omtrent de naaste toekomst en verder van den slechten gang van zaken in loco, in stoomend en in aflading, waardoor de aanleiding tot

het opzetten of afwikkelen van arbitrages in den laatsten tijd zeer gering is geworden. De noteeringen ten onzent voor het Gemengd contract ondergingen bijna geen verandering, doch die van het Santos-contract liepen voor de verst verwijderde maanden ongeveer 1 ct. terug.

Volgens dezer dagen ontvangen telegram uit Brazilië bedroeg de voorraad, door het Instituut tot Permanente Verdediging van de Koffie in de pakhuizen en de spoorwegstations in het binnenland van Sao Paulo en Minas Geraes teruggehouden, op 30 April 3.133.000 balen, hetgeen tegen 15 April wederom eene vermindering beteekent van 360.000 balen. Sederit November 1926, toen deze voorraad het hoogste cijfer had bereikt, namelijk 6.397.000 balen, bedraagt de vermindering dus 3.264.000 balen of ruim de helft. Daar in de geheele maand April volgens de officieele statistiek uit het binnenland in de haven van Santos is aangevoerd eene hoeveelheid van 787.000 balen en de voorraad in het binnenland in diezelfde maand verminderd is met 755.000 balen, is de aanvoer vanuit de plantages naar de binnenlandsche pakhuizen en spoorwegstations van Sao Paulo en Minas Geraes voor de maand April slechts aan te nemen op 32.000 balen of dooreen ruim 1000 balen per dag.

De prijzen van gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping zijn thans ongeveer 74/- à 75/6 per cwt. en van dito Prime ongeveer 77/- à 78/6, terwijl zij van Rio type New-York 7 met beschrijving, prompte verscheping, bedragen 65/9 à 66/6.

Van Robusta op aflading van Nederlandsch-Indië zijn de prijzen in de eerste hand op het oogenblik:

Palembang Robusta, Mei verscheping, 34½ ct.; Java WIB Robusta f.a.q., Augustus verscheping, 45 ct., alles per ½ KG., cif., uitgeleverd gewicht, netto contant.

De officieele loco-noteeringen bleven onveranderd 53 ct. per ½ KG. voor Superior Santos en 47 ct. voor Robusta.

De noteeringen aan de Rotterdamsche termijnmarkt waren aan de ochtend-call als volgt:

	Santos-contract basis Good				Gemengd Contract basis Santos Good			
	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.
17 Mei	41½	39¾	38	37	40⅞	37¾	35⅞	34½
10 "	41	39⅞	38⅞	38	40⅞	37⅞	35⅞	34⅞
3 "	41	39⅞	38⅞	38	40	37⅞	35	34
26 April	42½	40⅞	39¾	—	40½	38¼	35⅞	34¼

De slot-noteeringen te New-York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7), waren:

	Mei	Sept.	Dec.	Maart
16 Mei	\$ 13,50	\$ 11,86	\$ 11,46	\$ 11,28
9 "	" 13,54	" 11,81	" 11,45	" 11,24
2 "	" 13,27	" 11,70	" 11,36	" 11,10
25 April	" 13,58	" 12,—	" 11,58	" 11,35

Rotterdam, 17 Mei 1927.

THEE.

In de afgelopen week was de theemarkt andermaal zeer vast. De prijzen in Londen stegen andermaal van ½ tot 1½ d. per lbs. met levendig kooplust, terwijl hier nog verschillende afdoeeningen plaats vonden van opgehouden partijen ex vorige veilingen, die wel haast geheel uitverkocht zijn.

De „Indian Tea Association” raamt den Noordelijken Britsch-Indischen theeoogst tot het einde van April op een hoeveelheid die 5 miljoen lbs. lager is dan die van verleden jaar tot hetzelfde tijdstip.

De maandstaat over April van den „Board of Trade” geeft voor het Vereenigd Koninkrijk aanvoeren te zien van 26½ miljoen lbs., — of 0,3 miljoen lbs. lager dan in het overeenkomstige tijdvak van verleden jaar — waartegenover afleveringen staan van 40 miljoen, zoodat de voorraden in entrepôt van 194 miljoen lbs. bij den aanvang der maand zijn teruggelopen tot 179 miljoen lbs. bij het einde. De afleveringen voor binnenlandsch verbruik bedroegen bijna 31 miljoen lbs., dit cijfer is weliswaar 5 miljoen lbs. lager dan dat van de overeenkomstige maand van 1926, doch een terugslag in de inklaring kon niet uitblijven, waar de vorige maand inklaringen te zien had gegeven, die ver boven het normale waren, uit vrees voor hoogere invoerrechten.

De uitvoeren in April beliepen ruim 9 miljoen lbs., een hoeveelheid, die 3 miljoen hoger is dan die van April 1926.

Amsterdam, 16 Mei.

VERKEERSWEZEN.

VRACHTENMARKT.

De Noord-Amerikaansche graanvrachtenmarkt is in den loop der afgelopen week kalmer geworden. De ongeveer 20 booten, die nog bevracht werden, zijn hoofdzakelijk in het begin der week in orde gekomen. Men vreest thans een oopenhooping van ladende booten in de laatste helft van deze maand te Montreal, zoodat verdere bevrachting per prompt onmogelijk blijkt te zijn. Voor Juni is de vraag momenteel levendig, doch schijnen bevrachters niet te kunnen concurreren met Argentinië. Tot einde Mei werd van Montreal naar Continent 18 cents per 100 lbs. betaald basis Antwerpen of Rotterdam. Naar de Middellandsche Zee werd per Juni 21½ cents en 21 cents betaald, terwijl een handige Mei-boot naar Denemarken/Zweden 24 cents heeft bedongen, basis 5 loshavens. De Northern Range is zeer kalm. Van de Golf van Mexico was een flinke vraag naar tonnage echter met ligdagen niet vóór 9 Juli. Per laatste helft Juli werd naar U.K. 4/3 per qtr. gedaan, optie Antwerpen/Rotterdam 18½ cents per 100 lbs.

De suikermarkt van West-Indië bleef kalm. Per Mei/Juni is een 6000 tonner gedaan van Cuba naar U.K./Continent tegen 22/-.

Ook de North Pacific was kalm. Een prompte boot van middelmatige grootte werd van Vancouver bevracht tegen 32/6, optie Portland of Puget 33/6.

De markt van de La Plata was vast. Tonnage per Mei was schaarsch en bevrachters waren gedwongen tot 30/6 van boven La Plata havens te betalen en het is aan te nemen, dat deze vracht nog zal stijgen. Ook Juni was beter en de vrachten voor die maand zijn gestegen tot 28/3 van boven La Plata havens naar U.K./Continent.

De chilisalpeter vrachtenmarkt was iets levendiger. Door het verschil in f.o.b. prijzen was er geen vraag per Juni, hetgeen wordt geïllustreerd door het feit, dat een lijnboot per Mei naar Antwerpen/Hamburg range 18/- heeft geaccepteerd. De beschikbare tonnage voor nieuwe seizoenverscheping is schaarsch, zoodat de vrachten over het algemeen vast blijven. Een handige Juni/Juli boot is aan de markt voor een volle lading op basis van 31/9 Bordeaux/Hamburg range met opties, terwijl per October een 7500 tonner is gedaan tegen 32/- Bordeaux/Hamburg range, optie Marseille of Cette tegen 34/6 één, 35/6 beide havens.

De markten van het Oosten waren, met 1 of 2 uitzonderingen, levenloos. Wladiwostok bleef voor de verscheping van boonen levendig, naar Hull/Rotterdam/Hamburg werd 31/3 gevraagd, doch willen bevrachters deze vracht nog niet betalen. Australië was levendig voor graanverscheping en naar de Middellandsche Zee/U.K./Continent werd van Zuid-Australië of Victoria per begin Juni 41/3 gedaan.

De Donau verschaft een flinke vraag tegen de oude vrachten. Naar het Continent werd 16/6 betaald voor Mei tonnage en naar Denemarken direct tot 21/- basis 3 loshavens. De Zwarte Zee bleef zonder zaken.

De Middellandsche Zee is kalmer geworden en de vrachten vertoonen een groote verandering. Voor erts werd o.m. betaald: La Goulette/Duinkerken 6/-, Rotterdam 5/1½, Algiers/Rotterdam 4/6, Melilla/Rotterdam 5/-. Voor een lading bauxiet van Sebenico naar Hamburg werd 7/3 betaald, terwijl voor fosfaat van Sfax naar Ghent 6/8 gedaan is. De vrachten van de Golf van Biscaye waren flauw gestemd. Van Bilbao naar Rotterdam werd 5/9 betaald, Cardiff 6/6.

De Engelsche kolenvrachtenmarkt leverde een flinke vraag op en de vrachten zijn vast, speciaal naar de Middellandsche Zee. Van Wales werd o.m. betaald: Bordeaux 4/1½, Genua 11/4½, Constantinopel 15/6, Buenos Aires 13/- en van de Oostkust: Helsingfors 5/3, Antwerpen 3/-, Alexandrië 13/6, Las Palmas 10/3 en Buenos Aires 13/-.

RIJNVAART.

Week van 8 Mei t/m. 14 Mei 1927.

De aanvoeren van zeezijde waren matig. Tegenover matige vraag was het aanbod van leegte meer dan voldoende. De ertsvrachten bedroegen f 0,45/0,40 met ¼ en f 0,55/0,50 met ½ lostijd. Naar den Bovenrijn betaalde men gemiddeld f 0,75/0,85 voor ruwe producten met resp. ¼ en ½ lostijd. Het sleeploon werd genoteerd volgens het 30 à 27½ cts. tarief. De waterstand bleef gunstig.

In de Ruhrhavens bleef de algemeene toestand onveranderd.